ژووری ژمارە شەش

دەزگای چاپ و بڵاوکردنەوەی

زنجیرەی ڕۆشنبیری

*

خاوەنی ئیمتیاز: شەوکەت شێخ یەزدین

سەرنووسەر: بەدران ئەحمەد حەبیب

***

ناونیشان: دەزگای چاپ و بڵاوکردنەوەی ئاراس، شەقامی گوڵان، هەولێر

ژووری ژمارە شەش

شانۆنامە

نووسینی:

ئەنتوان چێخەف

وەرگێڕان و بەشانۆیی کردنی:

دلاوەر قەرەداغی

ناوی کتێب: ژووری ژمارە شەش – شانۆنامە
نووسینی: ئەنتوان چێخەف
وەرگێڕان و بەشانۆیی کردنی: دلاوەر قەرەداغی
بڵاوکراوەی ئاراس – ژمارە: ٥٨٧
دەرهێنانی هونەریی ناوەوە: سەنگەر عەبدولقادر
دەرهێنانی بەرگ: حەمید ڕەزا ئازموودە
هەڵەگری: فەرهاد ئەکبەری
چاپی یەکەم، هەولێر – ٢٠٠٧
لە کتێبخانەی گشتیی هەولێر ژمارە (٥٢٩)ی ساڵی ٢٠٠٧ی دراوەتێ

کارەکتەرەکان

* دکتۆر ئەندریە یەفیمیتش
* ئیڤان دیمتری گرۆمۆف
* میخاییل ئاوریانیچ
* داریوشکا
* دکتۆر خابۆتۆف
* نیکیتا
* مۆسیکا
* ڤانیا
* تریۆف
* سێرگی سێرگەڤیچ
* سەرۆکی ئەنجومەنی شار
* یاریدەدەری سەرۆکی ئەنجومەنی شار
* بەڕێوەبەری پۆلیس

دیمەنی یەکەم

سەکۆیەکی ڕەشی بازنەیی لە ناوەڕاست و پێشی شانۆدا، ڕووناکییەکی کزی لەسەرە. کات شەوە، دەنگ و ناڵە و وڕێنەیەکی بەسۆ دێتە گوێ. ناڵە و وڕێنەیەکی شێتانە، ڕووناکی کەمێك زیاتر دەبێ، سێ کەس هەریەکە و بەبار و حاڵەتێکی تایبەتی لەسەر لێواری بازنەکە دانیشتوون. یەکێکیان خۆی گرمۆڵە کردووە و دەلەرزێ، ئەوی تر چاوی لە خاڵێك بڕیوە و دەگری، پاشان خەریکی شاردنەوەی شتێك دەبێ. سێیەمیان بەشێوەیەکی سەیر سەرگەرمی خوێندنەوەی کتێبێکە. ڕووناکی زیاتر دەبێ و بەتەواوی سنووری بازنەکە ڕووناك دەکاتەوە، ئاژاوە و پەرش و بڵاویی شتەکان ئاشکراتر دەبێ. گۆرانییەك لە دەرەوە دێتە گوێ، ناڵە و دەنگە دەنگەکانی ناوەوە خامۆش دەبن. ڕووناکی لە پەنجەرەکە و پاشان لە دەرگاکە دەدرێ.

دەنگی نیکیتا:

(*بەتووڕەیی*) هــا... بـەرازە پـیـر، کـەی تـێ دەگـەیت و تـۆزێك ئـەقڵ دەچێتە ناو ئەو کەللە زلەتەوە... وەرە...

(*مۆسیکا لە گۆرانی گوتن بەردەوامە*)

دەنگی نیکیتا:

گەلحۆ لەگەڵ تۆمە... (*لە پەنجەرەکەوە وەدیار دەکەون... نیکیتا مۆسیکای گرتووە و ئەویش هەر گۆرانی دەڵێ*)

نیکیتا:

بـیـبـڕەوە سەگـبـاب! ئـاژاوە مـەنـێرەوە! خـەسـتـەخـانـەکـە لـە خـەو ڕامەپەڕێنە...

(*لە دەرگاکەوە دێتە ژوورەوە*) وەرە هەی بەنەعلەت بیت!

(*نیکیتا بەتوندی مۆسیکا بۆ پێشەوە پەلکێش دەکا و تاکو سنووری بازنەکەی دەهێنێ، سێ کەسەکەی تر ناجوولێن، هەروەك ئەوەی لە خەونێکی قووڵدا بن یاخود لە نوێژێکی ئەبەدیدا.* نیکیتا بەردەبێتە *لێدانی* مۆسیکا، *نەوای گۆرانییەکەی* مۆسیکا *وردە وردە لەگەڵ لێدانەکەی نیکیتادا دەبێتە ناڵە و گریان*)

نیکیتا:

(بەتووڕەیی) بێنە بزانم چەندت هێناوەتەوە! مەگری. دەی بزانم، وەك گا مەبۆڕێنە! (*گیرفانەکانی مۆسیکا دەگەڕێ*، ئەویش هەر *دەگری*) ڕاوەستە، ئادەی... ئەمە پێنج کۆپێك، ئەوە دە، ئادەی... ئەمە پازدە... (*بەتووڕەیییەکی زیاتر*) تەنها پازدە کوپێك؟ لە بەیانی زووەوە پازدە کوپێك؟ (*دەکەوێتەوە لێدانی*) کوا؟ پارەکانی تر کوا؟

مۆسیکا:

(*وەك منداڵ دەگری*) بەخودا... سوێند بەخودا... هەر پازدە کۆپێك... هەر...

نیکیتا:

دەمت داخە بەرازە پیر... دەمت داخە! (*پارەکە دەخاتە گیرفانییەوە*) مۆسیکا گوێ بگرە! باش دەزانی کە بەتەنها تۆ لەم خەستەخانەیەدا مافی چوونە دەرەوەت هەیە... (*مۆسیکا وەك منداڵ پێ دەکەنێ*) خودا شاهیدە جارێکی تر ئاوها و بەم پارە کەمەوە بگەڕێیتەوە، ئیتر هەرگیز ڕووناکی نابینی... تێ گەیشتیت؟ (*بەردەبێتەوە لێدانی*)

مۆسیکا:

ئا... ئا بەڵام هیچ نەبێ ڕوحمێ بەدەستەکانی خۆت بکە!

نیکیتا:

گوتم دەم هەڵنەهێنیتەوە... دەتەوێت قسە بکەیت؟ ها؟ لە کەیەوە؟ *(پاڵێکی توندی پێوە دەنێ و دەیخات. خۆی دەچێتە دەرەوە، مۆسیکا دەناڵێنێ، لەشی گرمۆڵە بووە. پاش وچانێك هەڵدەستێ و بەرەو لای سێ کەسەکەی تر دەڕوات، بەسۆزەوە تەماشایان دەکا، چەند کۆپێکێك لە شوێنێکی جلەکانی دەردەهێنێ و سەروو کۆپێکێکیان دەداتێ، لەگەڵیاندا دەکەوێتە گفتوگۆیەکی وڕێنە ئاساوە، پاشان هەڵدەستێ و بەرەو لای پەنجەرەکە دەڕوات).*

تاریکی

دیمەنی دووەم

ڕووناکی لەسەر پێشی شانۆ، ماڵی دکتۆر ئەندریە یەفیمیتش، مێزێك چەند کتێبێك و بوتڵێك ڤۆدگای لەسەرە، دکتۆر بەژوورەکەدا دێت و دەچێ، دەوەستێ، بیر دەکاتەوە.

دکتۆر:

(لەبەرخۆیەوە) پۆشکین بەر لە مردنی ئازار و ڕەنجێکی زۆری کێشا، هاینییەی بێ کەسیش چەند ساڵ ئیفلیج بوو. (بێدەنگی) هێی... ژیان زیندانێکی بەسۆیە. کاتێ ئینسان پێ دەگا و ئەقڵی گەشە دەکات، هەر لە خۆیەوە هەست دەکا کە بووە بەداوێکەوە و ئیدی چ ڕێگەی ڕزگاربوونی نییە. ئادەمیزاد بەپێچەوانەی ویستی خۆی، لە ئاکامی زنجیرەیەك ڕووداوەوە هاتووەتە دونیاوە. بۆچی؟ ئاشکرا نییە! دەیەوێ واتا و مەبەستی دروستبوونی بزانێ. بەڵام... بەڵام وەڵامی نادرێتەوە یاخود وەڵامی بێ سەروبەرە دەبیستێ. (*بەرەو لای بوتڵی ڤۆدگاکە دەڕوا و پێکێ تێ دەکا و دەیخواتەوە*) لە هەر دەرگایەك بدا بەڕوویدا ناکرێتەوە، پاشان مەرگ سۆراخی دەکا! (بێدەنگی) مـــەرگ! (بێدەنگی) کاتێ مەرگ کۆتاییەکی ئاسایی و سروشتیی شتەکان بێ، ئیتر چ پێویست دەکا کە ڕێگەی مردن لە خەڵك بگیرێت؟ گەر مەبەستی زانستی پزیشکی ئەوەبێ بیەوێ بەداو و دەرمان، ڕەنج و ئازار کەم کاتەوە، بەڵام باشە بۆچی دەبێ ڕەنج و ئازار کەم بکرێنەوە؟ ئازار و ڕەنج مرۆڤ بەرەو کامیلی دەبەن... (بێدەنگی) بەڵام چار چییە؟ شارێکی دوو سەد

کیلۆمەتر لە هێڵی قەتارەوە دوور، تەنها خەستەخانەیەك، نەخۆشی زۆر، زۆر وەکو لافاو، نەبوونی خواردنی باش، پیس و پۆخڵی، هەر لە بەیانییەوە تا نیوەڕۆ کارکردن، نەشتەرگەری، فەحس، هەندێ جار مامانی کردن، ئەم کارە بێ ئەنجام و بێ سوودە جارز و بێزارم دەکا. ئەمڕۆ سی نەخۆش دەبینیت، سبەینێ ژمارەیان دەبێتە چل، دووسبەی دەبنە پەنجا و شەست، ژمارەیان ڕۆژ بەڕۆژ و ساڵ بەساڵ زیاتر دەبێ. نە ژمارەی مردووان کەم دەبێتەوە و نە هوروژمی نەخۆشەکانیش هێور دەبێتەوە. ئایا تەنها پزیشکێك دەتوانێ لە بەیانییەوە تاکو نیوەڕۆ بەرێکوپێکی بەچل نەخۆش ڕابگا؟ نا... بێگومان فریویان دەدا. بینینی دوازدە هەزار نەخۆش لە ساڵێکدا، واتە فریودانی دوازدە هەزار کەس... (*لە ناوەڕاستی ئەو دیالۆگانەی دکتۆردا، داریوشکا هاتووەتە ژووری و بەدەم قسەکانی دکتۆرەوە سەر بادەدا*).

داریوشکا:

ئەندریە یەفیمیتش... (*دکتۆر ئاور دەداتەوە*) وادەی نانی نیوەڕۆتان نەهاتووە؟

دکتۆر:

نا... داریوشکا، جارێ برسیم نییە... (*دەنگێ لە دەرەوە، میخاییل ئاوریانیچ دێتە ژوورەوە*)

میخاییل ئاوریانیچ:

سڵاو ئازیزەکەم سڵاو! (*بەپێکەنینەوە*) هەروەك بڵێی بەبینینم خۆشحاڵ نەبیت.. ها!

دکتۆر:

بەپێچەوانەوە... بەپێچەوانەوە من هەمیشە بەبینینی ئێوە

خۆشحاڵم (*پەرداخێك پڕ لە ڤۆدكا دەكا و دەیداتە میخاییل*).

میخاییل ئاوریانیچی ئازیز، بەڕاستی چەندە مایەی خەفەتە، چەندە مایەی خەمە کە بە هیچ جۆرێك لە شارەکەماندا کەسانێك نابینرێن ئارەزوو بکەیت یان بتوانیت دەربارەی بابەتە هزرییەکان لەگەڵیاندا بدوێیت، لە ڕاستیدا ئەمە عەیبێکی گەورەی کۆمەڵایەتیی ئێمەیە، تەنانەت ڕۆشنبیرەکانیش جگە لە مەسەلەی هیچ و پووچ و بەسەرچوو، بیر لە شتێکی تر ناکەنەوە.

میخاییل:

زۆر ڕاستە لەگەڵتام...

دکتۆر:

(*لەسەرخۆ*) بێگومان تۆ دەزانیت کە لەم جیهانەدا جگە لە قۆناغی بەرزی ئەقڵ، هەموو شتێکی تر بێ نرخ و بێ کەڵکە، تەنها ئەقڵ سنووری نێوان ئینسان و ئاژەڵ جیا دەکاتەوە. ئینسان شەریفترین بوونەوەرە و ئەقڵ دەیگەیەنێتە قۆناغی کامیلی و پلەی خودایی. (بێدەنگی) لەم ڕووەوە ئەقڵ تاکە سەرچاوەی چێژی ئینسانە، ئەنجا لەبەرئەوەی ئێمە کەسانێکی وا کامیل لە دەوروبەرمان نابینین، بۆیە قسەی ئاقڵانەش نابیستین و لە هەموو جۆرە لەزەتێکیش بێبەرین. ڕاستە ئێمە کتێب دەخوێنینەوە، بەڵام کتێب جیاوازیی لەگەڵ تێکەڵاوبوونی خەڵکدا هەیە... گەرچی ئەم پێوانەیە بەتەواوی ڕاست و دروست نییە، بەڵام دەمەوێ بڵێم کە کتێب وەك نۆتەی مۆسیقا و گفتوگۆ وەك ئاواز وایە...

میخاییل:

بەتەواوی ڕاستە دکتۆر... (*داریوشکا دێت و لە دوورەوە گوێ لە قسەکانیان دەگرێ، میخاییل ئاهێك هەڵدەکێشێت.*) داد لە دەست

خەڵکی ئەم ڕۆژگارە... چاوەڕێی ئەقڵیان لێ ناکرێ، لە ڕابردوودا ژیانی خەڵك بەشادی و خۆشی تێ دەپەڕی و سەراپا کامەرانی بوو. ڕۆشنبیرانی ئەقڵگەرای ڕووسیا، نرخێکی گەورەیان بەشەرافەت دەدا، بەبێ سەنەد و کۆمپیالە قەرزیان بەبێ نەوایان و لێقەوماوان دەدا، دەستگیرۆیی نەکردنی خەڵکیان بەخەوشێکی گەورە دەژمارد، شێوەی گفتوگۆ و هەڵسوکەوتیان زۆر نایاب بوو. ئای چ کەسانێك بوون! دۆستانی یەکڕەنگ و یەکدڵ، ژنی شۆخ... قەوقاز چ سەرزەمینێکی سەیرە... (بێدەنگی) یەکێك لە ئەفسەرانی سوپاکەی ئێمە ژنێکی زۆر سەیری هەبوو، ئەو ژنە شەوانە بەتەنها و بەبێ ڕێنوێن، دەچوو بۆ شاخ، خەڵکی دەیانگوت ئەو ژنە لەوێ لەگەڵ شازادەیەکدا پەیوەندیی خۆشەویستیی بەستووە.

داریوشکا:

(*ئاخ هەڵدەکێشێ*) ئۆهـ ئەی دایکی پیرۆزی ئاسمان!

میخاییل:

چۆن دەیانخوارد و دەیانخواردەوە...

دکتۆر:

(*دکتۆر قسەکانی پێ دەبڕێ*) زۆرجار لە خەونەکانمدا کەسانی زرنگ دەبینم و قسەیان لەگەڵدا دەکەم... (بێدەنگی) باوکم بەشێوەیەکی باش پەروەردەی کردووم، بەڵام لە ژێر بیروباوەڕی شەستەکاندا ناچاری کردم ببمە پزیشك، دڵنیام گەر وا نەبووایە ئێستا شتێکی تر بووم، لەوانەیە ئەندامی کۆلێژێکی ئاینی بوومایە.

میخاییل:

بەتەواوی ڕاستە.

دکتۆر:

ڕاستە ژیان زیندانە، بەڵام ئەگەر خەڵکی لە ژیاندا خەریکی باس و خواس ڕاوێژی فیکری بن و لەگەڵ یەکدا بەرەو پێشەوە بڕۆن، کاتی خۆیان بەئاڵوگۆڕی بیری ئازاد و بەنرخ بەسەربەرن، ئەوا چیتر ئەو زیندانە سەرنجیان ڕاناکێشێت. هەروەك ئەوەی کە کۆمەڵێك زیندانی کاتێك بەیەکەوە دەڕۆن، هەست دەکەن ئازادتر و سەربەستترن.

میخاییل:

ڕاستە. بەڵام دکتۆر، ئێوە باوەڕتان بەژیانی ئەبەدی و مانەوەی ڕۆح نییە؟

دکتۆر:

نا، میخاییل ئاوریانیچی ئازیز! باوەڕم پێیان نییە و هیچ بەڵگەیەکیش نییە بۆ ئەوەی باوەڕم پێیان هەبێ.

میخاییل:

منیش هەرچەندە وا هەست دەکەم کە هەرگیز نامرم، بەڵام دان بەوەدا دەنێم کە گومانم لە ژیانی ئەبەدی و مانەوەی ڕۆح هەیە. زۆرجار بەخۆم دەڵێم ئەی پیرەمێردی خەڵەفاو، ئیتر کاتی مردنە بەڵام دەنگێکی لاواز لە قووڵاییی ناخمدا وەڵام دەداتەوە و پێم دەڵێ، پیرەمێرد، باوەڕ مەکە، تۆ هەرگیز نامریت! (پێ دەکەنێ)

تاریکی

دیمەنی سێیەم

ڕووناکی لەسەر سەکۆ بازنەییەکەیە، کەسەکان هەریەکەیان بەشێوە و بارێکی سەیر و تایبەتی دانیشتوون، ڤانیا و تریۆف و ئیڤان، مۆسیکا لەوێ نییە، ورتە ورتێك دێتە گوێ.

ڤانیا:

(کتوپڕ بەتریۆف) پیرۆزبایم لێ بکە، هەڵبژێردراوم مەدالیای ستانسلاڤسکی نمرە دووم بدەنێ. (بێدەنگی، *تریۆف چاوی لە خاڵێك بڕیوە و دەگری. ڤانیا بەرەو لای ئیڤان دەڕوا بەدەنگی بەرز*) پیرۆزبایم لێ بکە هەڵبژێردراوم مەدالیای ستانسلاڤسکیی نمرە دووم بدەنێ، ئەو مەدالیایە بەکەسانی بیانی نەبێ، نادرێ. بەڵام لەبەر هۆی تایبەتی دەیدەنە من (پێ دەکەنێ)، پێویستە دان بەوەدا بنێم کە من بەهیچ شێوەیەك چاوەڕێی ئەو ڕێزلێنان و ئافەرینە نەبووم. (*ئیڤان چاو دەبڕێتە چاوی و زەردەخەنە دەیگرێ، ڤانیا بەتووڕەیی*) پیرۆزبایم لێ بکە!

ئیڤان:

(بەپێکەنینەوە) سەر لەم مەسەلەیە دەرناکەم.

ڤانیا:

(بەتووڕەیی) دەزانیت لە ئایندەدا چ مەدالیایەك وەردەگرم؟ مەدالیای ئەستێرەی سوێدی، مەدالیایەکی گەورەیە و ئەوە دەهێنێ ئینسان هەولی بۆ بدات، خاچێکی سپی و پەتێکی ڕەش... زۆر قەشەنگە (*پێدەکەنێ و پاشان بەشێوەیەکی سەربازییانە دەوەستێ*

ولـەپڕ هـاوار دەکـات) پـیـرۆزبـایـیـم لـێ بکەن، هـەی بـەرازینـە! پیرۆزبـاییم لـێ بکەن *(دەیکاتە هـاوار هـاوار)* پیرۆزبـاییم لـێ بکەن... پیرۆزبـاییم لـێ بکەن! *(نیکیتا دێتە ژوورەوە و شپرزەیە)*

نیکیتا:

بێدەنگ، بێدەنگ... دکتۆر هـات... کـارێ مەکەن دەرکرێن و لـەسەر جاددە بتۆپن. بێدەنگ... بێ هەرا و هۆریا... ڕێکوپێك... بەئەدەب *(ڤـانـیـا هـێـمـن دەبـێـتـەوە و دکـتـۆر دێـتـە ژوورەوە، بـێـدەنـگـی، ڤـانـیـا دەست بۆ سنگی دەبا و بەشپرزەیی دەکەوێتە حەشاردانی شتێك، ئـیـڤـان بـەگـاڵـتـەجـاڕیـیـەوە تـەمـاشـای دکـتـۆر دەکـا. تریۆف سەیری نیکیتا دەکا و دەلەرزێ)*

دکتۆر:

سلاو...!

ئیڤان:

(بـەقـاقـای پێکەنینەوە) هـات! ئـاخـرییـەکـەی هـات! بـەڕێز جـەنـابی دکتۆر هـات! پیرۆزبـایی دەکەین، جەژن دەگێڕین، سەما دەکەین! ئـەی چـۆن! ئـاخـر جـەنـابـی دکـتـۆر ئـێـمـەی بـیـر کـەوتـووەتـەوە! بەشایستەی بینینی خۆیمان دەزانێت! *(قاقا پێ دەکەنێ، لەپڕدا بەتووڕەیی)* هەو ماری نەفرەتی، دەبێ سەرت پان بکەینەوە. نا... نا... دەبێ بتخەینە زبڵخانەوە.

دکتۆر:

(زۆر بەهێمنی) ئاخر بۆچی؟

ئیڤان:

بۆچی؟ بۆچی؟ *(تفێك لە دکتۆر دەکا)* چونکە دزیت! فێڵبازیت! گەندەڵیت!

دکتۆر:

(بەزەردەخەنەوە) هێمن بەرەوە، دڵنیا بە هەرگیز دزییم نەکردووە، سەبارەت بەفێڵبازی و گەندەڵییش لەو باوەڕەدام ئێجگار وا نییە. دەبینم لێم پڕیت (بێدەنگی) تکات لێ دەکەم هێمن بەرەوە، دەتوانیت بەهێمنی پێم بڵێیت بۆچی لێم بەقینیت؟

ئیڤان:

(بەتووڕەیی) بۆچی منت لێرە هێشتووەتەوە؟

دکتۆر:

(بە*میهرەبانی*) چونکە نەخۆشیت!

ئیڤان:

(بە*زمانێکی گاڵتەجاڕییانە و تووڕە*) بەڵێ نەخۆش! بەڵام دەیان و سەدان شێت لە دەرەوە سەربەستیی خۆیان وەرگرتووە. دەزانیت بۆ؟ چونکە دەبەنگیی تۆ ناتوانێت لە ساغەکانیان جیاکاتەوە! بۆچی من و ئەم نەگبەتانە بکرێینە قۆچی قوربانی و لەباتی ئەو هەمووە لێرەدا داڕزێین؟ ڕەوشتی هەریەکێ لە ئێمە لە ڕەوشتی جەنابت و یاریدەدەرەکەت و لێپرساو و هەموو دەبەنگەکانی تر بەرزتر و جێگەی بەراورد نییە. بۆچی ئێمە لێرە بین و ئێوە نا؟ ئەمە مەنتیقە؟

دکتۆر:

(*زۆر هێمن*) ڕەوشت و مەنتیق پەیوەندییان بەم مەسەلەیەوە نییە. هەموو شتێك لەسەر ڕێکەوت وەستاوە، ئەوەی خراوەتە ئێرەوە لێرە دەمێنێتەوە، ئەوەیشی نەخراوەتە ئێرەوە، سەربەستیی خۆی وەرگرتووە، ئەمە هەموو شتێکە. هیچ ڕەوشت و مەنتیقێك لەوەدا نییە کە من دکتۆر بم و تۆیش نەخۆشێکی دەروونی بیت... بەڵکو

تـەنـهـا ڕێکـەوتـێکی بـەتـاڵـە. ئـەمـەشیـان... (لـەم کـاتـەدا مۆسیکـا بەگۆرانی گوتنەوە دێتەوە، چاوی بەنیکیتا دەکەوێ و گۆرانییەکەی دەبڕێ. بەرەو لای دەچێ، بەترسەوە پارە و نانی سواڵەکەی لە گیرفانەکانی دەردێنێ و دەستی بۆ لای نیکیتا درێژ دەکات. دکتۆر و ئیڤان چاویان لەو هەڵوێستە بڕیوە، ئیڤان زەردەخەنە دەیگرێ.)

مۆسیکا:

هـا... هـانێ. (نیکیتا دەشڵەژێ و تەماشای دکتۆر دەکا، مۆسیکا دکتۆر دەبینێ، پارە و نانەکە هەڵدەگرێتەوە و بەرەو لای دکتۆر دەڕوات. بەزوبانی سواڵ) کۆپێکێکم بدەرێ!

دکتۆر:

(شپـرزە دەبـێ و دەست بـەگیـرفـانـیـدا دەکـا) هـا ئـەمـە دە کۆپێك. (سەرنج لە پێی مۆسیکا دەدا) ئەوە هیچت لە پێدا نییە! ئاخر خراپە، عـــەردەکـــە سارد و شێدارە! (بەنیکیتا) نـیـکـیـتـا... دەتوانیت لـە ئەمبارەکە جووتێك پێڵاو بدەیتە ئەم نەخۆشە؟ سەرما لە پێی دەخا.

نیکیتا:

(شپرزە) بەسەرچاو دکتۆر، بەجەنابی لێپرسراو دەڵێم.

دکتۆر:

تکایە بەناوی منەوە پێی بڵێ! (وچان)

ئیڤان:

(لەناکاو، بەدەنگی بەرز) بەرەڵڵامکە!

دکتۆر:

ناتوانم!

ئیڤان:

(بەتووڕەیییەکی زیاتر) بۆچی؟ بۆچی؟

دكتۆر:

چونكە لە توانای مندا نییە! (*میهرەبانتر*) پاشان خۆت حوكم بدە... سوودی بەرەڵڵابوونت چییە؟ بڕۆ... بەڵام خەڵكەكەی دەرەوە ناچارت دەكەن بۆ ئێرە بگەڕێیتەوە.

ئیڤان:

(*دێتەوە سەرخۆ و بەشپرزەیی*) ئا... ڕاستە، شتێكی سەیرە... بەڵام چی بكەم؟ چار چییە؟

دكتۆر:

(*بەزمانێكی هاوڕێیانە*) دەپرسیت چی بكەیت؟ باشترین شت بۆ تۆ ئەوەیە لێرە ڕاكەیت، بەڵام بەداخەوە ئەم كارەش سوودی نییە، چونكە هەر دەتگرنەوە، كاتێ كۆمەڵگە بڕیار دەدات خۆی لە تاوانباران و شێتەكان بپارێزێ و دەسبەرداریان بێ، ئیتر زەحمەتە بتوانرێ هیچ لەگەڵ ئەو بڕیارەدا بكرێت. كەواتە تۆ تەنها تۆ چارەیەكت هەیە، ئەویش ئەوەیە بەو خەیاڵە دڵنەواییی خۆت بكەیت كە بوونی تۆ لەم شوێنەدا پێویستە.

ئیڤان:

(*تووڕە*) مانەوەی من لێرەدا بۆ هیچ كەسێك پێویست نییە.

دكتۆر:

(*هاوڕێیانەتر*) مادام شێتخانە دروست كراوە، كەواتە دەبێ كەسانێك هەبن تیایدا نیشتەجێ بكرێن و بمێننەوە، گەر تۆ نەڕۆیت ئەوا دەبێ من بڕۆم، گەر من نەڕۆم دەبێ یەكێكی تر بڕوات. كەمێك سەبرت هەبێ، تا بەڵكو لە ئایندەدا خەستەخانە و شێتخانەكان نەمێنن.

ئیڤان:

(بەگاڵتەجاڕییەوە) جەنابتان درۆ دەفەرموون. نموونەی وەك تۆ و نیکیتا و یاریدەدەرەکەتان بەینتان لەگەڵ ئایندەدا نییە، بەڵام بەڕێز جەنابی دکتۆر دڵنیا بە کە زەمانێکی تر بەڕێوەیە. دەتوانیت بەقسەکانم پێ بکەنیت و بەپووچ و بێ مانایان دابنێیت. بەڵام من... (*جووڵەی ئیڤان حاڵەتێکی سەیر وەردەگرێ و لێرەدا زیاتر لە گوتاربێژێك دەچێت*) بەڵام من ئەو ڕۆژەم لە پێش چاوە... ئافەرین بۆ پێشەوە... خودا پشت و پەناتان بێت.

دکتۆر:

(*بەتەواوەتی ئیڤانی چووتە دڵەوە*) من هیچ پاساوێك بۆ بەختیاری بەدی ناکەم. بەڵێ خەستەخانە و شێتخانە نامێنن، بەڵام جەوهەری مەسەلەکە ناگۆڕێ، یاسای سروشت هەروەك خۆی دەبێ... خەڵکی هەر نەخۆش دەکەون و پیر دەبن و دەمرن... هەروەك ئێستا لە کۆتاییدا دەتخەنە نێو تابووتێکەوە و لە چاڵێکت دەنێن.

ئیڤان:

ئەی نەمریی؟

دکتۆر:

ئا... واز لەمەیان بێنە!

ئیڤان:

تۆ باوەڕت بەنەمریی نییە، بەڵام من باوەڕم پێیەتی. نازانم دۆستۆیڤسکی دەڵێت یاخود ڤۆڵتێر کە ئەگەر خودا نەبووایە خەڵکی خۆیان دەیانخوڵقاند. من باوەڕێکی تەواوم بەوە هەیە کە ئەگەر نەمرییش نەبێ ئەوا ئەقڵی مەزنی بەشەرییەت دەیخوڵقێنێت.

دكتۆر:

(بەزەردەخەنە و خۆشییەوە) ئافەرین... باشە ئەگەر باوەڕت بەوە هەبێت ئەوا دەتوانیت لە چینی دیواریشدا بەبەختیاری بژیت. ئەرێ لە هیچ کوێ خوێندووتە؟

ئیڤان:

ئا... لە زانکۆی پیترسبۆرگ بووم، بەڵام تەواوم نەکرد.

دکتۆر:

تۆ مرۆڤێکی فامیدە و دانایت، لە هەر وەزعێکدا بیت دەتوانیت ئارام و ئاسوودە خەیاڵ بیت، ئەندێشەی سەربەست و قووڵ کە مەبەستی درك پێ کردنی مەسەلەکانی ژیان بێ و هەروەها ڕقی تەواو لە شتە پووچەکانی دونیا، دوو هۆکاری وەهان کە تا ئێستا مرۆڤ بە لەوە گەورەتر ئاشنا نەبووە. دەتوانیت لە ناهەموارترین جێگەشدا پەیدایان بکەیت. دیۆژن لە بەرمیلێکدا ژیا، بەڵام لە هەموو قەیسەرەکانی دونیا بەختەوەرتر بوو.

ئیڤان:

(بەتووڕەیی *قسەکەی پێ دەبڕێ*) قسەی قۆڕ بەسە! لە بارەی درك پێ کردنی مەسەلەکانی کام ژیانەوە دەدوێیت؟ بۆچی لە بارەی دیۆژن و تێگەیشتنی ژیانەوە دەدوێیت؟ من ژیانم خۆش دەوێت، زۆریشم خۆش دەوێت، شێتیی من لەوەوەیە کە هەست دەکەم بەردەوام بەدوامەوەن، هەمیشە لە ترس و دڵەڕاوکێدام، لە ئازار و ئەشکەنجەدام، بەڵام ئەو ساتانە بەڕێوەن کە تیایدا عەشقی ژیان دەمگرێتە خۆی، ئەو کاتە دەترسم کە لە بەختەوەرییدا شێت بم. ئای چەندە ژیانم خۆش دەوێت... (*وەك منداڵێك دەکەوێتە یاری کردن و تەواوێك شاگەشکە دەبێت*) کاتێ خەون دەبینم تارماییەکان بۆ

دیدەنیم دێن، خەڵکی لێم نزیك دەبنەوە، جۆرە دەنگێك دێتە گوێم، نـەوای مـۆسیـقـایـەکی ڕۆح نشیـنـم تێدا دەزرنگێتـەوە، وا مـەزەندە دەکەم کە لە دارستانە جوانەکان و لە کەناری زەریادا، پیاسە دەکەم. لەو کاتەدا بەئارەزوویەکی بێ شومارەوە حەز دەکەم کار بکەم و زەحمەت بکێشم... (*دێتەوە سەرخۆی و بەنائومێدییەوە*) هـەواڵی شار چۆنە؟ ڕۆژنامەکان دەڵێن چی؟

دکتۆر:

ژیان لە شار تا بڵێی بێزەوەرە، کەسێك نادۆزیتەوە وشەیەکی پێ بڵێی یاخود ڕستەیەکی هاوڕێیانەی لێ ببیستیت (بێدەنگی) بەڵام ماوەیەکە دکتۆرێکی گەنجمان بۆ هاتووە، ناوی خاباتۆفە.

ئیڤان:

جارێك سەردانی کردم (*بەگومانەوە*) بەڕای تۆ کابرایەکی چۆنە؟ مەزەندە ناکەیت کابرایەکی توندوتیژ و بێ ڕەوشت بێت؟

دکتۆر:

ڕاستە کابرایەکی... (*ئیڤان ڕادەکشێ و پشت لە دکتۆر دەکات*) چییە؟

ئیڤان:

(بەتووڕەییەوە) چیتر وشەیەکم لێ نابیستیت... وازم لێ بێنە!

دکتۆر:

(بەپێکەنینەوە) بۆچی؟ چی بووە؟

ئیڤان:

دەڵێم وازم لێ بێنە... چ شەیتانێکە!

دکتۆر:

(*هەڵدەستێ و سەیرێکی نەخۆشەکەی تر و نیکیتا دەکات،*

تەماشایەکی ژوورەکە دەکا. بێدەنگی) نیکیتا چۆنە، تۆزێ ئەم ناوە پاك بکەیتەوە، بۆنێکی ناخۆشی لێ دێ!

نیکیتا:

بەسەرچاو دکتۆر بەسەرچاو... (دکتۆر بەرەو دەرەوە دەڕوات، ڤانیا پێشی دەکەوێت)

ڤانیا:

(بەدڵێکی پڕەوە) پیرۆزباییم لێ بکە! پیرۆزبایی... هەڵبژێردراوم مەدالیای ستانسلاڤسکی نمرە دووم بدەنێ (دەگری) ئەو مەدالیایە بەهەموو خەڵکێك نادرێت، بەڵام لەبەر چەند هۆیەکی تایبەتی دەیدەنە من... (بەکوڵ دەگری، دکتۆر دەست بەسەریدا دەهێنێ).

تاریکی

دیمەنی چوارەم

هەمان جێگەی دیمەنی سێیەم، ڕۆژی دواتر. دکتۆر لای سەری ئیڤانەوە دانیشتووە و لە ڕووخساری ورد دەبێتەوە، ئیڤان سەری خستووەتە نێوان هەردوو دەستییەوە و وەك منداڵ خەوی لێ کەوتووە، پاش ماوەیەك چاوی دەکاتەوە و دکتۆر دەبینێ، چاو دەبڕێتە دکتۆر، دکتۆریش بەڕووخۆشی و پێکەنینەوە تەماشای دەکات.

دکتۆر:

(بەزەردەخەنەوە) سڵاو هاوڕێکەم... لە خەوێکی خۆشدا بوویت!

ئیڤان:

(*سەری وەردەگێڕێ و پشتی تێ دەکا*) من هاوڕێت نیم، پاشان خۆت ئەزیەت مەدە، تەنها وشەیەکم لێ نابیستیت!

دکتۆر:

(*کەمێك بەشەرمەوە*) زۆر سەیرە! دوێنێ بەئارامی و هێمنی قسەمان دەکرد، کەچی نازانم کتوپڕ تووڕە بوویت و لێم ڕەنجایت. لەوانەیە شتێکی هەڵەم گوتبێ، یاخود لەوانەیە شتێکم گوتبێ کە لەگەڵ بیروباوەڕی تۆدا نەگونجا بێ.

ئیڤان:

(*دادەنیشێ و بەگاڵتەجاڕییەوە*) وا دەزانیت هەروا بەئاسانی باوەڕت پێ دەکەم! (بەتووڕەیی) دەتوانیت بڕۆیت بۆ جێگەیەکی تر و سیخوڕێتی بەسەر کەسێکی ترەوە بکەیت! بەڵام ناتوانیت لێرە ئەوە بکەیت... من دوێنێ زانیم بۆچی هاتوویت!

دکتۆر:

(بەپێکەنینەوە) چەند مەزەندەیەکی سەیرە! کەواتە وادەزانی کە من...

ئیڤان:

(بەهەمان *تووڕەیی*) بەڵێ... سیخوڕ یان پزیشك چ جیاوازییان نییە! هاتووە تاکو ئیمتیحانم بکا! (پێ دەکەنێ) وەك یەکن، جیاوازییان نییە!

دکتۆر:

(بە*میهرەبانی*) باشە... بابڵێین وایە، من هاتووم و هەوڵ دەدەم لە زوبانتەوە بدەم و ڕەوانەی زیندانت کەم. بەڵام ئایا ژیانی ئێرەت لە ژیانی زیندان خۆشترە؟ گەر ڕەوانەی سیبریاش بکرێیت، ئایا ئێرەت لەوێ خۆشتر دەبێت؟ وابزانم ئێرە خۆشتر نییە... کەواتە لە چی دەترسیت؟ ها...؟

(بێدەنگی، ئیڤان هێمن دەبێتەوە و تەماشایەکی دکتۆر دەکا، دادەنیشێت، بیر دەکاتەوە)

ئیڤان:

چەند خۆشە ئێستا سواری گالیسکەیەك بیت و پیاسەیەکی دەرەوەی شار بکەیت، پاشان بۆ ماڵەوە بگەڕێیتەوە... دەرگای ژوورە گەرم و هێمنەکەت بکەیتەوە و ئەوجا پزیشکێکی شارەزا بێت و ئازاری سەرت بۆ هێور کاتەوە... (بە*ماندوویی*ەکی زۆرەوە) لەمێژە من وەك ئادەمیزادێك نەژیاوم، لێرە ژیان نەفرەتە... بەهیچ جۆرێك ئەم ژیانە بەرگە ناگیرێت... (*بەدەست نێوچەوانی خۆی دەگوشێت*)

دکتۆر:

(بەدڵنیاییەوە) هیچ جیاوازییەك لە نێوان ژووری گەرم و ئارام و ئەم ژوورەدا نییە! دڵنیایی و بەختەوەریی لە دەرەوەی ئادەمیزاددا نین، بەڵکو لە ناخی خۆیدان...

ئیڤان:

(زۆر ماندوو) یەعنی چۆن؟

دکتۆر:

یەعنی ئادەمیزادی سادە و ساکار، چاوەڕێی شتە خۆش و ناخۆشەکان لە دەرەوە دەکات، یەعنی لە گالیسکە و ژووری گەرم، بەڵام ئادەمیزادی فامیدە، لە ناخی خۆیدا چاوەڕێی ئەو شتانە دەکا، گالیسکە و ژووری گەرم لە ناخی خۆیدان.

ئیڤان:

(هەڵدەچێ) بڕۆ تەشریف بەرە و ئەم فەلسەفەیە لە یۆناندا بڵاو بکەرەوە، هەوای ئەوێ گەرمە و بۆنی نارنج لە هەموو لایەکەوە دێ، بەڵام ئەو فەلسەفەیە لەگەڵ هەوای ئێرەدا ناگونجێت... (هێمن) نازانم لەگەڵ کێدا بوو باسی دیۆژنم دەکرد؟ وابزانم لەگەڵ تۆدا بوو!

دکتۆر:

بەڵێ... دوێنی شەو بوو لەگەڵ مندا...

ئیڤان:

دیۆژن پێویستی بەنووسینگە و ماڵی گەرم نەبوو. هەوا لەوێ گەرم بوو، بۆ خۆی لە بەرمیلێکدا دادەنیشت و پرتەقاڵ و زەیتوونی دەخوارد. (بەگاڵتەجاڕییەوە) بەڵام ئەگەر لە ڕووسیادا بژیایە، ئەوا نەك لە مانگی یازدەدا، بەڵکو لە مانگی مایسیشدا خۆی دەخزاندە

ژوورێکەوە تا نەبا لە سەرمادا ڕەق بێتەوە.

دکتۆر:

(بەهەمان میهرەبانی) نا وانییە. سەرمایش وەك ئازار وەهایە، دەتوانیت هەستی پێ نەکەیت. مارك ئۆریۆل دەڵێ: ئازار جگە لە خەیاڵ و مەزەندەی خۆمان شتێکی تر نییە، گەر کەسێك هێز و ئیرادەی خۆی ڕابێنێ دەتوانێ ئەو خەیاڵ و مەزەندەیە لە خۆی دوورخاتەوە و شیکایەت و ناڵە ناڵ نەکات. بەمجۆرە ئازار بەتەواوەتی نامێنێ. ئەم قسەیە بەتەواوەتی ڕاستە، جیاوازیی نێوان کەسانی ئاقڵ و کەسانی تر لەو ڕووەوەیە کە ئەوانە بەچاوی ڕقەوە تەماشای ئازارکێشان دەکەن، ئەوانە هەمیشە دڵنیا و دڵخۆشن و هیچ پێشهاتێکیان بەلاوە سەیر نییە.

ئیڤان:

(بەتوورەبوونەوە) کەواتە من کەسێکی گەمژەم، چونکە ئازار دەچێژم و لە ناڕەسەنیی و بوودەڵەییی خەڵك لە ڕەنج و عەزابدام!

دکتۆر:

ئەزیەت و ئازارەکەتان بێهوودە و بێ سەمەرە، گەر تۆزێ بیر بکەیتەوە تێ دەگەیت کە ئەو شتە دەرەکییانەی ئێمەیان ورووژاندووە، زۆر هیچ و بێ نرخن. پێویستە لە پێناوی درك پێ کردنی واتای ڕاستەقینەی ژیاندا هەوڵ بدرێ... ڕزگاربوونی ڕاستەقینەی ئێمە لەوەدایە...

ئیڤان:

(ڕوو گرژ دەکا) کاریگەریی شتی دەرەکی... شتی ناوەکی... ببوورە، من لەمە تێ ناگەم! (*لەپڕدا هەڵدەستێ و بەتووڕەیی تەماشای دکتۆر دەکا*) من تەنها لەوە دەگەم کە خودا منی لە دەمار و خوێنی گەرم

دروست کردووه. بەڵێ، گەر ئەم چینە ئەندامییەش توانای ژیانی هەبێ، ئەوا پێویستە بەرامبەر هەر کارتێکەرێك بووروژێ. من هەموو کاریگەرییەکی دەرەکی کارم تێ دەکا... (بێدەنگی) من وەڵامی ئازار بەگریان و فرمێسك و ناڵە دەدەمەوە، وەڵامی خراپی و ناڕەسەنییش بەبێزاری و تووڕەیی دەدەمەوە، بەباوەڕی من ئەمەیە کە پێی دەگوترێت ژیان. (*لەپڕ بەدکتۆر*) چۆن ئەمە نازانیت؟ تۆ چۆن دکتۆریت و شارەزاییت لەم مەسەلە سادە و ساکارانەدا نییە؟ گەر کەسێ بیەوێ ڕەنج و عەزاب بەهیچ دانێت، بەچاوی ڕقەوە سەیریان بکا و بەپێشهاتەکان قایل و دڵنیا بێت، ئەوا پێویستە وەزعێکی وەك ئەمەی هەبێت...(*دەست بۆ تریۆف ڕادەکێشێت*) یاخود بەئەندازەیەك ڕەنج و عەزاب بکێشێت تا لە کۆتاییدا هەستیاریی خۆی بەرامبەر ڕەنج و عەزاب لە دەست دەدات، یان بەواتایەکی تر کۆتایی بەژیانی خۆی دەهێنێ... (بێدەنگی، بە*هێمنی)* بمبوورە... من نە فامیدەم و نە فەیلەسوف، شارەزاییی زۆرم لەم مەسەلانەدا نییە، هێزی بیرکردنەوە و گفتوگۆم لە دەست داوە!

دکتۆر:

بەپێچەوانەوە، بەشێوەیەکی زۆر جوان وتوویژ دەکەیت... (*لەم کاتەدا ڕووناکییەکی کز لە پەنجەرەکە دەدرێ و سێرگی سێرگەڤیچ و دکتۆر خابۆتۆف دەبینرێن کە لە پەنجەرەکەوە سەیری ناوەوە دەکەن، دکتۆر و ئیڤان هەستیان پێ ناکەن*).

ئیڤان:

ئەو ڕەواقییانەی کە تۆ لاساییان دەکەیتەوە، بیر و بۆچوونەکانیان لە دوو هەزار ساڵ لەمەوبەرەوە باوی نەماوە، چونکە ئیدی بۆ ژیانی مرۆڤ پێویست و گرینگ نین، ئەو بیر و

بۆچوونانە تەنها لای کەسانێك بەهایان هەیە کە ژیانی خۆیان تەرخانی هەر جۆرە فەلسەفەیەك کردووە، بەڵام لای زۆربەی خەڵکی بێ ڕۆح و بێ مانان. بەڵێ ئەو فەلسەفەیەی کە خەڵکی فێری گوێ نەدان بەسامان و خۆشگوزەرانی و ئارامیی ژیان دەکا، ڕقیان لە ڕەنج و عەزاب و مەرگ بێت، ئەو فەلسەفەیە بەهیچ جۆرێك لای زۆربەی خەڵك قابیلی تێگەیشتن نییە، چونکە هەرگیز ئەو زۆربەیە ساماندار نەبووە و خووی بەخۆشگوزەرانی و ئارامیی ژیانەوە نەگرتووە، ڕق بوونەوە لە ڕەنج و عەزاب لای ئەوانە، وەك ئەوە وایە کە بەڕقەوە تەماشای ژیانی خۆیان بکەن، چونکە بەشەرییەت لە هەستی برسێتی و سەرما و ڕەنج و ترسییەوە لە مەرگ خوڵقاوە. بەڵێ ژیانی ئادەمیزاد لە نێو ئەو هەستانەدا شاردراوەتەوە، بۆی هەیە کەسێ هەبێ بتوانێ لە ژیان تێر و بێزار بێ، بەڵام هەرگیز ناتوانێ تەحقیری بکات، بەو جۆرەی کە دەبینی لە سەدەکانی یەکەمەوە تا ئەمڕۆ هەستیاریی بەرامبەر عەزاب و ڕەنج و کارتێکەریی دەرەکی... (*قسەکانی دەبزرکێنێ و پاشان دەوەستێ*) نازانم... ویستم مەسەلەیەکی گرینگتان بۆ باس بکەم، بەڵام... بیرم چووە. ئەرێ لە بارەی چییەوە دەدوام؟ ئا... بیرم کەوتەوە، دەڵێن ڕەواقییەك خۆی فرۆشتووە و بووەتە کۆیلە تا یەکێك لە هاوڕێکانی لە کۆیلایەتی ڕزگار بکات، زنجیری کۆیلایەتی بەدرێژاییی تەمەن خراوەتە گەردن... دەبینیت؟ تەنانەت کەسێکیش کە خۆی ڕەواقی بووە، لە بەرامبەر کارتێکەرێکی دەرەکییدا کاردانەوەی پێشان داوە، چونکە پێویستە بەرامبەر کارێکی خێری وەك فیداکاری لە پێناوی هاوڕەگەزی خۆتا، ڕۆحی یارمەتی و هاودەردیی بوروژرێ... (*سێرگی و دکتۆر خابۆتۆف لە بەرپەنجەرەکەدا نەماون... بێدەنگی*) من لێرەدا، لەم

جێگایەدا... هەموو شتێکم بیر چووتەوە، ئەگینا زۆر مەسەلەی تری وەك ئەوەم بۆ باس دەکردیت. بۆ نموونە حەزرەتی مەسیح، مەسیحیش وەڵامی شتەکانی دەرەوەی بەفرمێسك و توورەیی و پێکەنین و خەم و تەنانەت بەخەفەت خواردنیش دەدایەوە، ئەو هەرگیز بەپێکەنین و خۆشییەوە پێشوازیی عەزاب و ڕەنجی نەدەکرد و مەرگی تەحقیر نەدەکرد...

(*قاقا پێ دەکەنێ*) با وای دانێین کە ئارامی و دڵنیاییی بەشەرییەت لە دەرەوەیدا نییە، بەڵکو لە ناوەوەی دایە، با وای دانێین کە پێویستە ڕەنج و عەزاب تەحقیر بکرێ و هیچ پێشهاتێکی سەیر نەبن، بەڵام بڵێ بزانم بنچینەی واتا فەلسەفییەکانت چییە کە ئاوها و بەم شێوەیە وتار دەدەیت؟ فەیلەسوفیت؟

دکتۆر:

(*بەهەمان میهرەبانی*) فەیلەسوف نیم، بەڵام پێویستە هەموو کەسێك لەم مەسەلانە بگات، چونکە ئەمانە مەسەلەگەلی مەنتیقی و ئەقڵین...

ئیڤان:

نا... من دەمەوێ بزانم کە ئێوە بۆچی لەم مەسەلە مەنتیقی و ئەقڵییانەدا تەحقیرکردنی ڕەنج و عەزاب بەپێویست دەزانن و لەو بوارەدا خۆتان وەك شارەزایەك دەنوێنن؟ ئایا تا ئێستا عەزابتان چەشتووە؟ ئایا لە واتای ڕەنج و عەزاب گەیشتوون؟ فەرموو بزانم لە منداڵیدا قامچیتان لێ دراوە؟

دکتۆر:

(بەزەردەخەنەوە) نەخێر، باوك و دایکم ڕقیان لە لێدان بوو...

ئیڤان:

(بەخەمەوە) بەڵام باوکی من بێ ڕوحمانە بەقامچی بەردەبووە

گیانم. باوکم فەرمانبەرێکی دڵڕەق بوو، بەنەخۆشیی مایەسیرییەوە گیرۆدە بوو، خاوەن کەپوویەکی زل و ملێکی زەرد، مردنی کتوپڕی سێرگیی برام، کارێکی زۆری تێ کرد و دڵڕەقتری کرد، ماوەیەکی کەم پاش ئەو کۆستە، بەتاوانی تەزویر درا بەدادگا و پاشان لە خەستەخانە خەوێنرا و هەر لەوێش مرد. دوای ئەوە ماڵەکەمان هەڕاج کرا و من و دایکم دەربەدەر بووین (بێدەنگیی، *وچان*) دەی... لەوە گەڕێ، با بێینە سەر تۆ، تۆ بەدرێژاییی ژیانت کەسێك پەنجەی بۆ نەبردوویت، کەس نەیترساندوویت و کەس لێی نەداویت، وەك گامێشێك قەڵەو و ساغیت، لە ماڵی دایك و باوکی خۆتا گەورە بوویت و بەپارەی ئەوان خوێندنت تەواو کردووە، پاش ئەوە یەکسەر لەسەر کارێکی باش دامەزراویت، زیاتر لە بیست ساڵە، بێ ئەوەی پوولێك کرێ بدەیت، لە خانوویەکی گەرم و ڕووناکدا دەژیت، تەنانەت خزمەتکارەکەشتان کرێتان لێ وەرناگرێت، بەئارەزووی خۆت هێندەی بتەوێ کار دەکەیت و خۆت چۆنت بوێ وا دەکەیت، گەر حەز بکەیت دەتوانیت هیچ کارێکیش نەکەیت... (تووڕە) تۆ بەسروشت کابرایەکی تەمبەڵ و تەوەزەلیت، هەر بۆیە ژیانت بەجۆرێك ڕێك خستووە کە هیچ شتێك بێزارت ناکا و کەس لە جێگەکەتا ناتجووڵێنێت، کارەکەت بەیارمەتیدەر و گەلحۆکانی تر سپاردووە، خۆیشت بێ ورتە لە جێگەی گەرم و نەرمدا پاڵت لێ داوەتەوە، پارە کۆ دەکەیتەوە، کتێب دەخوێنیتەوە و خۆت بەبیری جۆراوجۆری هیچەوە، کە بەڕای خۆت بەرزن، دڵخۆش دەکەیت... (*سەیری ڕوخساری دکتۆر دەکات*) لەزەت لە شەراب خواردنەوەش دەکەیت... بەکورتی تۆ نە ژیانت چەشتووە و نە تێشی دەگەیت تەنها بەڕووی ڕووکەشی ژیان ئاشنایت! ڕقت لە ئازارە و هیچ شتێك کارت تێ ناکا. بۆ نموونە گەر جووتیارێك ببینیت کە لە ژنەکەی دەدا، لە دڵی خۆتا دەڵێیت: بۆچی لەسەری هەڵبدەمێ، لی گەڕێ با

لێی بدا، گرینگ نییە، خۆ درەنگ یا زوو هەردووکیان دەمرن، جگە لەوەی ئەو کەسەی لە یەکێك بدا، ئازاری ئەو نادا، بەڵکو ئازار بەخۆی دەگەیەنێت. بەلای تۆوە مەستبوون کارێکی گەمژانەیە، ناشایستەیە، چونکە بخۆیتەوە یان نەخۆیتەوە، خۆ هەر دەمریت، گەر پیرەژنێك ددانی بیەشێ و بۆ تیمارکردن بێتە لاتان، پێی دەڵێیت: چی بووە؟ ئازار یەعنی مەزەندەکردن و خەیاڵ کردن، ئەمە جگە لەوەی کە بەبێ ئازار ناتوانرێت لەم جیهانەدا ژیان بەڕێ بکرێت، هەموو ئێمە دەمرین، کەواتە پیرەژن بڕۆ... لە بەرچاوم ون بە و ئەزیەتم مەدە، من دەمەوێ بیر بکەمەوە و ڤۆدکا بنۆشم. گەر لاوێکی بێ ئەزموونیش بێت بۆ لاتان و داوای ئامۆژگاریتان لێ بکا بەوەی دەبێ لەم جیهانەدا چی بکرێ و چۆن ژیان بگوزەرێنرێ، تۆیش بێ بیرکردنەوە دەڵێیت: بڕۆ و لە پێناوی درك کردنی مانەویەت و بەختیاریدا هەوڵ بدە! بەڵام ئەو بەختیارییە واقیعی و خەیاڵییە چییە؟ خۆیشت نازانیت! (بەتوورەیییەکی زۆرەوە) ئێمە لێرەدا ئازار دەچێژین و دادەڕزێین، ئەمە ماقووڵە... چونکە جیاوازی لە نێوان ئەم ژوورە و ژوورێکی گەرم و خۆشدا نییە... ئەمە فەلسەفەیەکی ئاسان و بێ ئەرکە، هیچ مەکە و هەست دەکەیت ویژدانیشت ئاسوودە و ئارامە! (*بەگاڵتەجارییەوە*) نا. جەنابی دکتۆر، ئەمە فەلسەفە نییە، ئەمە فیکر نییە، بەڵکو ئەمە تەمبەڵی و گۆشەگیریی و بێ هۆشییە... (*هەڵدەچێ*) بەڵێ، ڕەنج و عەزاب تەحقیر دەکەیت و بەبێ نرخی دادەنێیت، بەڵام گەر خوانەخواستە پەنجەت بەدەرگایەکەوە ببێت، لە بێخی گەرووتەوە هاوار دەکەیت و دەکرووزێتەوە!

دکتۆر:

(بەزەردەخەنەوە) لەوانەیشە هاوەر نەکەم...

ئیڤان:

نا... نا... بەدەنگی بەرز هاوەر دەکەی... (دەنگی *هاوار و گریان لە دەرەوە دێتە گوێ و قسەکانی ئەمان دەبڕێت. مۆسیکا دێتە* ژوورەوە، کە دکتۆر دەبینێ گریانەکەی *ڕادەگرێ*، دێتە پێشەوە)

مۆسیکا:

(بە*گریانەوە*) یەك کۆپێکم بدەرێ...

تاریکی

دیمەنی پێنجەم

(*ماڵی دکتۆر، دکتۆر لەگەڵ داریوشکادا لە دەرەوەن و خەریکن دێنە ژوورەوە*)

دەنگی داریوشکا:

(*لە دەرەوە*) ئەندریە یەفیمیتش، ماوەیەکە وەك جاران نیت! درەنگ دێیتەوە و لە کاتی خۆیدا ناخۆیت و ناخۆیتەوە و ناخەویت... (*هاتوونەتە ژوورەوە*) ماوەیەکە لەبەر خۆتەوە قسە دەکەیت... هەست دەکەم زۆر گۆڕاویت!

دکتۆر:

نا... دڵنیا بە هیچ نەبووە! (بێدەنگی) تەنها ئەوەیە لەم وەرزەدا ئیشتییام نامێنێ، حەز لە پیاسەکردنی نێو باخچە زۆر دەکەم و بەدەم تەماشاکردنی گوڵەکانەوە خەو دەمباتەوە...

داریوشکا:

ئێستا لە مانگی چەنددایین؟ مانگی مارتە؟

دکتۆر:

بەڵێ... کۆتاییی مارتە...

داریوشکا:

هێشتا زەوییەکەی دەرەوە قوڕە و وشك نەبووەتەوە!

دکتۆر:

نا... تا ئەم ڕادەیە نا... ڕێچکەیان لە باخچەکەدا دروست کردووە... (*دادەنیشێ، پاش کەمێك بێدەنگی سەیرێکی داریوشکا دەکا*) ها...

داریوشکا چییە؟ هەواڵ چییە؟ لەوە دەچێ بتەوێ شتێکی گرنگ بڵێیت؟

داریوشکا:

نا... نا... هیچ نییە... تەنها

دکتۆر:

(بەپێکەنینەوە *هەڵدەستێ و دەست بەسەری داریوشکادا دەهێنێ*)
داریوشکا چییە؟ لە کەیەوە شتم لێ دەشاریتەوە؟ باپیرە... بڵێ!

داریوشکا:

ئەندریە یەفیمیتش...هەواڵێکی سەیر! هەواڵێکی سەیر لە خستەخانە، لە ناو فەرمانبەر و نەخۆشەکانی خەستەخانەدا بڵاو بووەتەوە...

دکتۆر:

هەواڵی سەیر!

داریوشکا:

هەواڵەکە گەیشتووەتە شاریش. من ئەمڕۆ... ئەی دایکی پیرۆزی ئاسمان...

دکتۆر:

بڵێ... داریوشکا... بڵێ!

(*دەنگی میخاییل لە دەرەوە دەبیسترێ. پاش کەمێک بەشپرزەیی* دێتە ژووری) سڵاو! هاوڕێی ئازیز! سڵاو..!

میخاییل:

سڵاو ئەندریە یەفیمیتش... چییە؟ ماوەیەکە نابینرێیت، نە لە خەستەخانە و نە لەماڵەوە... (بەپێکەنین و شەرمەوە)، هاوڕێی

ئازیزم، خۆت دەزانیت کە شەڕەف پێش هەموو شتێکە (بێدەنگی) دوێنێ شەو هەر چیم هەبوو بەقومار دۆڕاندم، شەڕەف پێش هەموو شتێکە... هاوڕێی ئازیزم... بەڵکو بڕێ پارەم بدەیتێ تا بتوانم ئەو شەڕەفە وەربگرمەوە...

دکتۆر:

(هەڵدەستێ و بەپێکەنینەوە بەرەو *لای تاقی کتێبەکان دەڕوا، چەکمەجەیەك ڕادەکێشی و بڕێ پارەی لێ دەردەهێنێ*) هانێ! ئەمە هەزار ڕۆبڵ... هیوادارم بەکەڵکت بێت!

میخاییل:

(بەشپرزەییەوە) سوپاس ئەندریە. یەفیمیتشی ئازیز... زۆر سوپاس... (*دەتەوێ بچێتە دەرەوە*)

دکتۆر:

میخاییل ئاوریانیچ... چییە؟ هەر وا زوو؟ (بەپێکەنینەوە) هەواڵ چییە؟ دەنگوباسی خەستەخانە... شار... هیچت نەبیستووە؟

میخاییل:

(*دەشڵەژێ*) ئا... ئا... بەڵێ... دوو سێ ڕۆژە بەدواتا دەگەڕێم و دەمویست لە بارەی شتێکەوە لەگەڵتا بدوێم... بەڵام وا ئەمڕۆ ئەو پارە نەفرەتییە هەموو شتێکی بیر بردمەوە...

دکتۆر:

پێش هاتنتان، داریوشکاش خەریك بوو لە بارەی هەمان مەسەلەوە دەدوا... چییە؟ لەوە دەچێ لە دەوروبەری خۆم بێ ئاگا بم!

داریوشکا:

(*نزیك دەبێتەوە و هەناسە هەڵدەکێشێ*) ئەی دایکی پیرۆزی ئاسمان!

میخاییل:

(بەرەو لای دکتۆر دەچێ) دەڵێن ماوەیەکە دکتۆر خووی بە ژووری ژمارە شەشەوە گرتووە، هەر لە بەیانییەوە تا ئێوارە، هەندێ جار تا شەوێکی درەنگیش لەگەڵ شێتەکانا باسی شتی سەیر سەیر دەکا و وەك هاوڕێیەکی گیانی بەگیانی لەگەڵیاندا دەکەوێتە قەسە و باس. دەڵێن ئەندریە یەفیمیتش لەو ڕۆژەوە تەنها نەخۆشێکی نەبینیوە و تاقە ڕەچەتەیەکیشی نەنووسیوە... (بێدەنگی) تەنانەت گوێم لێ بوو گوتیان خەریکە دکتۆر دەبێتە یەکێك لە نیشتەجێیانی ژووری ژمارە... (بێدەنگی)

داریوشکا:

ئەی دایکی پیرۆزی ئاسمان!

(بێدەنگی، دکتۆر *دادەنیشێ* و پێکێکی تر *دەخواتەوە*)

میخاییل:

ئەندریە یەفیمیتشی ئازیز، بمبوورە... خۆشەویستیی زۆرم بۆتان، وام لێ دەکا ڕاستەوخۆ بدوێم... بمبوورە، لەوە دەچێ دکتۆر خابۆتۆف ئەم شتانەی بەچاوی خۆی بینیبێ، چونکە بەدڵنیاییەوە باسی دەکرد، تەنانەت ئەم مەسەلەیەشی گەیاندووەتە ئەنجومەنی شار. نیکیتای پاسەوانیش چەند جارێك ئەوەی بینیوە و بەهەر کەسێك دەگا، مەسەلەکەی بۆ دەگێڕێتەوە. دوێنێ کاتێ بەرەو... (دکتۆر بێدەنگە و پەیتا پەیتا *دەخواتەوە*)

داریوشکا:

ئەی دایکی پیرۆزی ئاسمان!

میخاییل:

(لە دکتۆر نزیك دەبێتەوە) دۆستی ئازیز، تکایە خواردنەوە کەم

کەرەوە، خواردنەوە زیان بە هێزی هۆش و بیرکردنەوەت دەگەیەنێ. قەشەیەکی سوپاکەی ئێمە بەهۆی خواردنەوەی زۆرەوە نەخۆش کەوت و خەریك بوو... خەریك بوو ئەقڵی لە دەست دەدا، بەڵام پاش ئەوەی وازی لە خواردنەوە هێنا، وەك جارانی لێ هاتەوە و چاك بووە. (بێدەنگی) ئەندریە یەفیمیتشی ئازیز، تکایە وەرەوە سەر خۆت...

دکتۆر:

(*بەزەردەخەنەیەکی گاڵتەجاڕییانەوە سەیرێکی میخاییل دەکات*) کەواتە تۆیش گومانت لە تەندروستیی ئەقڵ و هێزی بیرکردنەوەم هەیە؟

میخاییل:

(*شڵەژاوە*) نازانم... نازانم... (*کەمێك بەتووڕەیی*) هەموو باسی ئەمە دەکەن، هەموو وا دەڵێن... دکتۆر خابۆتۆف ڕایسپاردووم پێتان بڵێم کە لە خواردنەوە دووربکەویتەوە و گرنگی زۆر بەتەندروستیی خۆت بدەیت و بحەوێیتەوە، ئەو دەیگوت دکتۆر یەفیمیتش پێویستی بەسەفەرێك یاخود مۆڵەتێکی درێژ هەیە... (بێدەنگی) دۆستی ئازیز، ڕەنگە دەستووری پزیشکی ڕێگە بەدکتۆرەکان نەدا ڕاستیت پێ بڵێن. بەڵام من لەبەرئەوەی ماوەیەکی زۆر لە سەربازییدا بووم دەتوانم ڕاشکاوانە بدوێم و ڕاستیت پێ بڵێم. ئازیزەکەم... تۆ نەخۆشیت! لەبەرئەوە گرنگی بەتەندروستیی خۆت بدە و واز لە خواردنەوە بێنە... زیاتر بحەوێرەوە و هێندە...

دکتۆر:

(*قسەکەی پێ دەبڕێ و بەهەڵچوونەوە*) بەسە، بەسە... (لەبەر

خۆیەوە) ئەمە هەمان ئەو شتانەیە کە ئیڤان دیمیتری گریمۆف ئازار دەدا و هەموو شەوێك دەیمرێنێ و زیندووی دەکاتەوە، ئەو کەسەی کە زیاتر لە بیست ساڵ دەبێ لەم شارەدا کەسێکی تری وەك ئەوم نەناسیوە، ئەو تاقە کەسێکە کە لە ماوەی بیست ساڵدا لەم شارەدا بەو قووڵییە ناسیومە و خۆشم ویستووە... (*زیاتر لەبەر* خۆیەوە) ئێستا ئەو، لە ژووره تاریك و پیس و فەرامۆشکراوەکەیدا، لە ژووری ژمارە شەشدا، سەری لە نێوان هەردوو دەستی ناوە و جار جارە لە پەنجەرەکە دەڕوانێت، بێدەنگ بیر دەکاتەوە و دەیەوێت هەستێ، لەوە دەچێ لەو دونیا گەورە و سەمەرەیەیدا، لە نوێژێکی ئەبەدییدا بێت، یاخود لە بێ دەنگیی پێش مەرگێکی هەتا هەتاییدا.

تاریکی

دیمەنی شەشەم

(ڕووناکی لە بازنەکە دەدرێت، ئیڤان دیمیتری بەو شێوەیەی کە دکتۆر لە کۆتاییی دیمەنی پێنجەمدا باسی دەکرد، سەری ناوەتە نێوان هەردوو دەستی و لە پەنجەرەکە دەڕوانێت. دکتۆر لە پشت سەرییەوە ڕاوەستاوە، بێ دەنگییەکی درێژ، مۆسیکا لەوێ نییە، ڤانیا و تریۆف بەتەواوی ڕەنگوڕووی ئادەمیزادیان پێوە نەماوە و وەك دوو پەیکەری ئێسکی، کەوتوون).

ئیڤان:

(*چاوانی لە پەنجەرەکە بڕیوە*) وازم لێ بێنە، بۆچی دوام کەوتوویت... چیت لێم دەوێ؟ (*دەبزرکێنێ*) من نەمکوشتوون... من نەبووم... بەڕێوەبەری پۆلیس خۆیم بینی... تەنانەت تۆیش... نازانم... ویستم ئازایانە خۆم پیشان بدەم... بەڵام تەنها هەست دەکەم... من نەبووم... بەڵکو تەنها هەست دەکەم...

(*دکتۆر دەست بەسەری ئیڤاندا دێنێ و نەوازشی دەکات*)

دکتۆر:

هێمن بەرەوە... ئازیزم هێمن بەرەوە... (*ئیڤان وەك منداڵێك هێمن دەبێتەوە، چاو لە چاوانی دکتۆر دەبڕێ*)

ئیڤان:

(*بەزوبانێکی*) منداڵانە نا... ئاخر ئێمە هەرگیز ناتوانین پیك بیین. ئیتر ناتوانیت باوەڕم پێ بهێنێت. تۆ هەرگیز بەڕاستییەکان ئاشنا نیت... (*کەمێك تووڕە*) تۆ هەرگیز ڕەنجت نەکێشاوە و وەك زەروو

تەنها خوێنی خەڵکانت مژیوە. (هێمن) بەڵام من بەردەوام ڕەنجم کێشاوە، هەر لە دایکبوونمەوە تاکو ئێستا... هەرچۆنێك بێ، من لە تۆ بەرزتر و مەزنترم... لە هەموو لایەنێکەوە... تۆ ناتوانیت فێرم بکەیت!!

دکتۆر:

(بە*میهرەبانی*) هەرگیز هەوڵم نەداوە بتخەمە سەر باوەڕی خۆم. هاوڕێکەم... مەسەلەکە ئەوە نییە... مەسەلەکە ئەوە نییە کە تۆ ڕەنجت کێشاوە و من نەمکێشاوە. ڕەنج و شادی شتگەلێکن تێ دەپەڕن و پێویست ناکا باسیان بکەین، بەڵکو مەسەلەکە ئەوەیە کە من و تۆ بیر دەکەینەوە، ئێمە لە خۆماندا هەست دەکەین کە توانای ئەوەمان هەیە بیر بکەینەوە و گفتوگۆی مەسەلەکان بکەین، ئەمە وامان لێ دەکا گەر لە بیروڕاشدا جیاواز بین، بەڵام هەر بەیەکەوە پەیوەست بین و پەیوەندییەکی ڕۆحیمان لە نێواندا هەبێت. ئیڤان دیمیتری گرۆمۆف... هاوڕێی ئازیز، نازانیت من تا چ ڕادەیەك لە نەزانی و بێ بەهرەیی و خۆپەرستیی خەڵکی بێزارم! نازانیت کاتێ لەگەڵ تۆدا دەدوێم، چەندە بەختەوەر و خۆشحاڵ دەبم! هاوڕێم، تۆ کەسێکی دانا و هۆشمەندیت و... (*لەو کاتەدا سێرگی سێرگەڤیچ دێتە ژوورێ و پارچە کاغەزێك دەداتە دکتۆر*)

سێرگی سێرگەڤیچ:

دکتۆر... ئەم نامەیەتان لە ئەنجومەنی شارەوە بۆ هاتووە... (دکتۆر *نامەکە وەردەگرێ و دەیخوێنێتەوە، سەر هەڵدەبڕێ و بەپێکەنینەوە تەماشای ئیڤان دەکات*).

تاریکی

دیمەنی حەوتەم

(ڕووناکی لە بازنەکە دەدرێت. *ئێستا بووەتە مێزێك و دکتۆر خابۆتۆف و سەرۆکی ئەنجومەنی شار و یاریدەرەکەی و بەڕێوەبەری پۆلیس، بەدەوریدا دانیشتوون.* دکتۆر ئەندریە یەفیمیتش *لە ناوەڕاستدایە و لەسەر کورسییەکی بزواو دانیشتووە، قسەکانی ئەو چوار کەسە، شێوازێکی کاریکاتێرییانەی هەیە*)

سەرۆکی ئەنجومەن:

(*بەزمانێکی گاڵتەجاڕییانە بەدکتۆر*) ئەم کۆبوونەوەیە بۆ تۆ گیراوە. سێرگی سێرگەڤیچی یاریدەدەرتان دەڵێ کە جێگای دەرمانخانەکە لە بینای خەستەخانەکەدا زۆر بچکۆلەیە و پێویستە یەکێك لە ژووری نەخۆشەکان بکرێتە دەرمانخانە... ئەم کارەیش (*باوێشك دەدا*) ئەم کارەیش هێندە سەخت و دژوار نییە و دەتوانرێ دەرمانخانەکە بگوێزرێتەوە، تەنها ئەوە نەبێ کە ئەو ژوورە پێویستی بەچاککردنەوە و نوێکردنەوە هەیە.

دکتۆر:

(*دوای کەمێك بێدەنگی*) بەڵێ... پێویستی بەنوێکردنەوە هەیە! گەر ئە ژوورە بکرێتە دەرمانخانە وابزانم پێنج سەد ڕۆبڵێکی دەوێ، ئەم کرێیەش بەهەدەر دەڕوا و... (*بێدەنگی، ورتە ورتی لێژنەکە*) دە ساڵ لەمەوبەر ڕاپۆرتێکم نارد و تیایدا نوسیبووم، ئەو پارەیەی کە بۆ خەستەخانەکە سەرف دەکرێ لە چاو ڕێژەی دانیشتوانی شاردا زۆر زۆرە، لە چلەکانا دروست کراوە... بەڵام پارەی ئەوسا لە چاو

پارەی ئێستادا بەهای زیاتر بووە. پارەیەکی زۆر بۆ دامەزراوە ناپێویستەکان و کارە بێ سوودەکان سەرف دەکرێ. وابزانم دەتوانرێ ئەو پارانە لە دوو خەستەخانەی نموونەییدا خەرج بکرێن!

(*ورتە ورتی لێژنەکە و دەنگی نارەزایی*)

یاریدەدەری سەرۆك:

(*بەگاڵتەپێکردنەوە*) کەواتە دەی... دەستوور و یاسای نوێمان بۆ دارێژە!

دکتۆر:

(*بەهێمنی*) لەو راپۆرتەدا پێشنیاری ئەوەم کردبوو کە ئەنجومەنی ناوچە خۆی چاودێریی لایەنی چارەسەرکردن بکا!

(*ورتە ورتی نارەزاییی لێژنەکە*)

دکتۆر خابۆتۆف:

(*قاقا پێ دەکەنێ*) دەی... با ئەنجومەنی ناوچە پارەی مۆڵ بدزێ و ئێمەیش... (*لێژنەکە پێ دەکەنن*)

سەرۆکی ئەنجومەن:

(*بەپێکەنینەوە*) بێگومان هەر وا دەبێ...

دکتۆر:

(*ڕوو دەکاتە دکتۆر خابۆتۆف و بەخەمبارییەوە*) دکتۆر... با کەمێك بەئینساف بین!

بەڕێوەبەری پۆلیس:

دکتۆر... بەتەواوی خەریکە ئێمەت بیر دەچێتەوە! دەڵێی بوویتەتە قەشە! نە قوماری دەکەیت... (*بەپێکەنینەوە*) نە ژنێك! توخوا هەست

بەبێزاری ناکەیت؟

سەرۆکی ئەنجومەن:

بەڵێ... بەڵێ... (بەگاڵتەجاڕیی) زۆربەی خەڵکی شار هەست بەو بێزارییە دەکەن...

(*قسەکانیان وردە وردە دەبێتە قسەی گاڵتەجاڕییانە*)

یاریدەدەری سەرۆك:

نە شانۆ نە مۆسیقا. لە هەر ئاهەنگێکی سەمادا بیست خانم سەما تەنها لەگەڵ دوو پیاودا دەکەن. پیاوەکان سەما ناکەن، بەڵکو بەدرێژایی ئاهەنگەکە خەریکی قومارن...

(*هەموو پێ دەکەنن، ژاوەژاو، دکتۆر مات بووە*)

دکتۆر

جێگەی داخێکی قووڵە کە خەڵکی ئەقڵ و وزەی زیندووی خۆیان لە قومارکردن یاخود لە وتی وتی و پڕوپاگەندە کردنا بەزایە دەدەن. دەکرا ئەو وزەیە لە گفتوگۆی بەسوود و خوێندنەوە و کاری داهێنەرانەدا سەرف بکرایە. بەداخەوە کە ناتوانرێ چێژ لە لەزەتەکانی ئەقڵ وەربگیرێت. تەنها ئەقڵ جوانە...

(*هەموو پێ دەکەنن، دکتۆر شەرم دای دەگرێ*)

دکتۆر خابۆتۆف:

(*لەپڕ*) ئەندریە یەفیمیتش... ئەمڕۆ چەندی مانگە؟

دکتۆر:

(بەشەرمەوە) ئەمڕۆ شەشی مانگە!

سەرۆکی ئەنجومەن:

(*لەپڕ*) دکتۆر... ئەمڕۆ چەند شەممەیە؟

دکتۆر:

(بەشەرمەوە) ئەمڕۆ سێ شەممەیە!

یاریدەدەری سەرۆك:

(لەپڕ) دکتۆر... ساڵێك چەند ڕۆژە؟

دکتۆر:

... (*پرسیارەکان دەبنە ورتە ورت و شێوازێکی سەیر بەخۆوە دەگرن. دکتۆر لەسەر کورسییە بزواوەکەی بەچواردەوری خۆیدا دەسووڕێتەوە*)

سەرۆکی ئەنجومەن:

(*بەگاڵتەجاڕییەوە*) ڕاستە دەڵێن پێغەمبەرێك لە ژووری ژمارە شەشدا هەیە؟

دکتۆر:

(*ڕادەچڵەکێ*) بەڵێ! نەخۆشێکە... بەڵام گەنجێکی باشە...

(ورتە ورتی لێژنەکە)

سەرۆکی ئەنجومەن:

دەڵێم وابزانم ئێمەی پیرەمێردان ئیتر کاتی ئەوەمان هاتووە خانەنشین بکرێین و بو خۆمان کەمێك بحەوێینەوە...

(دکتۆر بەتوندی ڕادەچڵەکێ و دەیەوێ قسە بکا، بەڵام هیچی بۆ ناگوترێ)

دکتۆر خابۆتۆف:

ئەندریە یەفیمیتش! نیگەران مەبە... ئێمە خەمی ژیان و تەندروستیی تۆمانە و لە بەرژەوەندی خۆت قسە دەکەین. خۆت لە ئێمە باشتر دەزانیت کە پێویستت بەحەوانەوە هەیە، بەباشی دیارە

کـە کـاتـی ئـەوەتـان هـاتـووە. هـەوڵ بـدە، بـحـەوێرەوە، لـە مـەی خـواردنـەوە دوور بـکـەوەرەوە، وازهـێنـان لـە مـەی خـواردنـەوە یارمەتیت دەدا کە هێزی ئەقڵیت بەدەست بێنیتەوە...

دکتۆر:

(*وەك منداڵێك سەر بادەدا... ڕووناکییەکی چڕی دەچێتە سەر*) خودایە! ساڵێك نابێت تاقیکردنەوەی لە نەخۆشییە دەروونییەکانا داوە، کەچی هیچی لێ نازانێ، هیچ شتێك... هیچ شتێك لە بارەی زانستە دەروونییەکانەوە نازانێ... (*هەڵدەچێ*) منم هەست دەکەم تا ئەوپەڕی، تەندروستیم باشە، نامەوێ دانیشم... ناتوانم... لێ گەڕێن با... (دەهەژێت) لێ گەڕێن با بەشێوەیەکی تر ئەمەتان بۆ بسەلمێنم... لێ گەڕێن... (*دەگری*) من نەخۆش نیم... تەندروستیم زۆر باشە... ناتوانم دانیشم...

تاریکی

دیمەنی هەشتەم

(ماڵی دکتۆر، دکتۆر خەریکی پیاسەکردنە. بوتڵێك ڤۆدکا لەسەر مێزەکەیەتی. سەیرێکی کتێبەکانی دەکا، دێتە ئەملاوە، دەوەستێ، بیر دەکاتەوە...)

دکتۆر:

(کەمێك *سەرخۆشە*) پاش بیست ساڵ... خانەنشین کردنێکی بێ مووچە! بەبڕیاری کێ؟ بەبڕیاری خەڵکانێکی گێل و نەخۆش. ڕاستە لە ماوەی ئەو بیست ساڵەدا وەك پێویست بەئەمانەتەوە کارم نەکردووە، بەڵام خۆ هەموو فەرمانبەرێك، ئەمین بووبێ یان نا، کاتێ خانەنشین دەکرێ، مووچەیەکی بۆ دەبڕدرێتەوە. (بێدەنگی) ماوەیەکە بەتەواوی لات و بێ پارەم، شەرم دەکەم بەبەردەم دوکانەکەدا بڕۆم یان خۆم پیشانی خاوەن ماڵەکە بدەم، پەنجا و دوو ڕۆبڵ پارەی ڤودکا قەرزارم، دوو سەد ڕۆبڵ قەرزی کرێ خانووم بەسەرەوەیە... داریوشکا وردە وردە کتێبەکان دەفرۆشێت، خاوەن ماڵەکەی بەوە هێمن کردووەتەوە کە گوایە دکتۆر ماوەیەکی تر پارەیەکی باشی دێتە دەست... (بێدەنگی) گەر ئەو هەزار ڕۆبڵەم نەدایەتە میخاییل ئاوریانیچ، ئەوا ئێستا کەلێنێکی باشی بۆ پڕ دەکەمەوە و ماوەیەکی زۆر پێی دەگوزەرام... (بێدەنگی) دەی... خەفەت مەخۆ! تۆ و میخاییل ئاوریانیچ و دکتۆر خابۆتۆف، درەنگ یان زوو هەمووتان ڕوو بەنەمانن... بەبێ ئەوەی تەنها جێ پەنجەیەك لەسەر سروشت جێ بێڵن! (*دەخواتەوە*) گەر پاش ملیۆنێك ساڵی تر، ڕۆحێك لە ئاسمانەوە بێ و بەدەوری گۆی زەویدا

بفرێ و بخولێتەوە، جگە لە خاکێکی سارد و گردۆڵکەی بێدەنگ و تاشەبەردی دەم بەخەندەی گومان شتێکی تر نابینێ. کەواتە چ پێویست بەخەم دەکا؟ بۆچی شەرم لە دووکاندارەکە بکەم؟ ئایا ئەم خابۆتۆفە بێ نرخە، و ئەم هاوڕێیەتییەی میخاییل ئاوریانیچ چ مانایەکیان هەیە! هەموو ئەوانە بێهوودە و بێ بەهان!

(*میخاییل ئاوریانیچ* بەدەنگە دەنگ و *گریانەوە دێتە ژوورێ*)

میخاییل ئاوریانیچ:

(*بەهاوار هاوارەوە*) ئەندریە یەفیمیتش چیم لێ دەکەیت؟ ئەمجارەیان هەر بەتەواوی شەرەفم لە دەست چوو. خۆت دەزانیت شەرەف پێش هەموو شتێکە! هەموو شتێکم دۆڕاند. ئەندریە یەفیمیتش... فریام کەوە، فریام کەوە تا ئەو شەرەفە لە دەست چووەم وەربگرمەوە!

دکتۆر:

(*بەمیهرەبانی*) میخاییل ئاوریانیچ... تۆ باش من دەناسیت و دەزانیت کە هەرگیز درۆت لەگەڵ ناکەم...

میخاییل ئاوریانیچ:

بێگومان... بێگومان...

دکتۆر:

حاڵی حازر تەنها کۆپێکێك شك نابەم...

میخاییل ئاوریانیچ:

مەبەستم ئەوە نییە... دەڵێم خاوەنی چەندیت؟

دکتۆر:

(بێدەنگی) هیچ، هاوڕێی ئازیز. بەلاتەوە سەیر نەبێت... خاوەنی هیچ نیم!

(بێدەنگی)

میخاییل ئاوریانیچ:

(دەچێتە پێشەوە و *بەدڵێکی پڕەوە*) ئەندریە یەفیمیتشی ئازیز... گوتم هیچ نەبێ خاوەن بیست هەزار ڕۆبڵێك دەبیت. بەڵام وا... (*باوەشی پیا دەکا و دەگری*) بەڵام وا شەرەفم لە دەست چوو... خۆت دەزانیت شەرەف پێش هەموو شتێکە... نەمدەزانی خاوەنی هیچ نیت!

(*دکتۆر خابۆتۆف دێتە ژوورێ*)

دکتۆر خابۆتۆف:

(بەپێکەنینەوە) سڵاو ئازیزم... ڕەنگوڕووت لە دوێنێ باشترە، هەروەك ئەوەی گەنج بووبێتەوە... ئای خوایە... چەند گەنج بوویتەوە! ها ئەم دەرمانەشم بۆ هێناویت...

(*دەرمانەکە لەسەر مێزەکە دادەنێت*)

میخاییل:

بەڵێ خەریکە چاك دەبێتەوە... زۆر لە جاران باشترە...

دکتۆر خابۆتۆف:

ئیتر کاتی ئەوەیە چاك بێتەوە... بێگومان لەم خانەنشینییە بێزار بووە!

میخاییل:

چاك دەبێتەوە و سەد ساڵی تر دەژیێ...

دکتۆر خابۆتۆف:

(بەپێکەنینەوە) نا... سەد ساڵ نا، پێویست ناکا، بیست ساڵی تر بژین بەسە... گرنگ نییە ئازیزم! نائومێد مەبە... ئیتر گۆشەگیری بەسە!

میخاییل:

(*قاقا پێ دەکەنێ و تەواوێك پێچەوانەی لەوەوبەرە*) ڕاوەستە، بزانە چۆن گوڕی خۆمان پیشان دەدەین. ساڵێکی تر خوا یار بێ سەفەرێکی قەوقازی بۆ دەکەین و لەوێ هەموو ڕۆژێك سواری ئەسپ دەبین... هۆپ هۆپ هۆپ... دەزانیت کە لە قەوقاز گەڕاینەوە چی دەکەین؟ (بێدەنگی، *پێ دەکەنێ*) بەرەو مانگی هەنگوینی دەڕۆین... (*چاوێك لە دکتۆر خابۆتۆف دادەگرێ*، بەدکتۆر) هاوڕێی ئازیزم... ژنت بۆ دێنم... کە لە قەوقاز گەڕاینەوە ژنت بۆ دێنم...

دکتۆر:

(*خۆی دەخواتەوە*) کەمێ لەسەرخۆ، لەسەرخۆ... (تووڕە) وازم لێ بێنن... بڕۆن... هەردووکتان بڕۆن چەندە گێل و نەزانن، نە پێویستم بەهاوڕێیەتیی ئێوەیە و نە دەرمانەکانیشتانم دەوێ... هەڵسوکەوتتان چەندە هیچ و بێ مانایە! (*هەردووکیان سەرمان دەسوورمێ*، بێدەنگی، دکتۆر هێور دەبێتەوە) بمبوورن... بمبوورن... لێم زویر مەبن!

میخاییل:

(*پاش کەمێك*) ئەندریە یەفیمیتشی ئازیز... من هەرگیز لێتان نەڕەنجاوم. باش دەزانم کە نەخۆشی گاڵتە نییە. (بێدەنگی) هاوڕێی ئازیز، بۆچی نەخۆشییەکەت بەشێوەیەکی جیددی چارەسەر ناکەیت؟ (*چاوێك بەژوورەکەدا دەگێڕێت*) ژوورەکەتان بچکولە و تەنگە و هیچ کەسێك سەرپەریشتیتان ناکا. بەمجۆرە چاکبوونەوەت زەحمەتە. دۆستی ئازیز، من و دکتۆر خابۆتۆف لە قووڵاییی دڵەوە تکات لێ دەکەین کە گوێ لە ئامۆژگارییەکانمان بگریت و لە خەستەخانە بکەویت... (بێدەنگی) خواردنی ئەوێ پاك

و تەمیزترە (دکتۆر *خابۆتۆف سەری ڕەزامەندی بادەدا*) لەوێ بەباشی سەرپەرشتی دەکرێیت. هەرچەند کە سێرگی سێرگەڤیچ کابرایەکی تووڕە و بێ ئەدەبە، بەڵام بەینی خۆمان بێ، پزیشکێکی شارەزایە و بەڵێنی پێ داوین کە تا ئەوپەڕی گرنگی بەچارەسەرکردنت بدات.

دکتۆر:

(*بەبێ تاوانی*) من دڵنیام لەوەی نەخۆش نیم. تاقە نەخۆشیی من ئەوەیە کە ماوەی بیست ساڵە تاقە کەسێکی تێگەیشتووم ناسیوە و ئەو کەسەش شێتە... (*دڵی پڕبووە لەگریان*)، من هیچ نەخۆشییەکم نییە تەنها ئەوە نەبێ کە لە جێگایەکی نەفرەتیدا گیرم خواردووە و چیدی ڕێگای دەربازبوونم نییە...

میخاییل:

ئازیزم... کەواتە بڕۆ بۆ خەستەخانە و لەوێ بحەوێرەوە...

دکتۆر:

لای من جیاوازی نییە... هەر گۆڕێك بفەرموون، دەچمە ناوی...

دکتۆر خابۆتۆف:

دۆستی ئازیز، بەڵێنمان بدەرێ کە سێرگی سێرگەڤیچ هەرچییەکی گوت بەقسەی بکەیت!

دکتۆر:

بەڵێن دەدەم. بەڵام دووبارە دەڵێم کە من نەخۆش نیم، بەڵکو کەوتوومەتە جێگایەکی نەفرەتییەوە، کەوتوومەتە ناو بازنەیەکی بۆشەوە، تەنانەت ئامانجی هاوکاری کردنی ئێوەیش بۆ نەمان و لەناوچوونمە. من بەرەو نەمان و لەناوچوون دەڕۆم... ئازایەتیی ئەوەم هەیە کە درك بەمە بکەم...

دکتۆر خابۆتۆف:

(*دڵی دەداتەوە*) چاك دەبیتەوە. ئازیزم دڵنیا بە نەخۆشییەکەت چارەسەر دەکرێت...

دکتۆر:

(بەخەمەوە) چ پێویست بەم قسانە دەکا؟ ئەوەی من ئێستا هەستی پێ دەکەم، کەم کەس هەیە لە کۆتاییی ژیانیدا هەستی پێ بکات! (*لەبەرخۆیەوە*) کاتێ پێت دەگوترێ نەخۆشیی دڵ یاخود گورچیلەت هەیە ئەوا دەبێ یەکسەر بیر لە چارەسەرکردنی بکەیتەوە، بەڵام کاتێ پێت دەگوترێ تۆ تاوانبار یا شێتیت، واتە بەکورتی کاتێ خەڵکی سەرنجیان دەخەنە سەرت، ئەوا دەبێ تێ بگەیت کە ئیتر تۆ کەوتوویتەتە ناو بازنەیەکی بۆشەوە و ڕزگاربوونت مەحاڵە. هەرچەند هەوڵ بدەیت بێیتە دەرەوە، ئەوا زیاتر لە پێچاوپێچی ئەو بازنەیەدا ون دەبیت. کەواتە وا باشترە یەکسەر خۆت بدەیت بەدەستەوە، چونکە ئیتر هیچ هێزێکی بەشەرییەت توانای ڕزگارکردنتی نییە، ئیدی وەزعی منیش بەو جۆرەیە...

(*زۆر هێمن*) چونکە ئیتر هیچ هێزێك توانای ڕزگارکردنتی نییە!

تاریکی

دیمەنی نۆیەم

(ماڵی دکتۆر، دکتۆر ئەندریە و دکتۆر خابۆتۆف بەدەم قسەکردنەوە دێنە ژوورەوە)

دکتۆر خابۆتۆف:

دۆستی ئازیز، داوایەکم لێتان هەیە، هاتووم پرسێکی پزیشکەیت پێ بکەم و ڕاتان وەربگرم...

دکتۆر:

(*وەك ئەوەی باوەڕ نەکا*) چۆن؟

دکتۆر خابۆتۆف:

نەخۆشێکم هەیە و حەز دەکەم بیبینیت!

دکتۆر:

(ڕادەچڵەکێ و بەخۆشییەوە) بەچاوان... هەر ئێستا... (بەدەم لەبەرکردنی چاکەتەکەیەوە) بەخۆشحاڵییەوە دێم... هەر ئێستا... (دەوەستێ) باشە... نەخۆشەکە لە کوێیە؟

دکتۆر خابۆتۆف:

(بەزەردەخەنەوە) لە خەستەخانەیە... بێگومان نەخۆش هەر لە خەستەخانەیە...

تاریکی

دیمەنی دەیەم

(ڕووناکی لە بازنەکە دەدرێت، ئیڤان دیمیتری نوستووە و دکتۆر ئەندریە یەفیمیتش لایەوە دانیشتووە، نیکیتا دێتە ژووریٚ و دەستێك جلکی خەستەخانەی پێیە)

نیکیتا:

(بەدکتۆر) فەرمووو خاوەن شکۆ... (بەگاڵتەجاڕییەوە) ئەم جلە لەبەرکە! ئەمەیش جێگەکەتە. ئینشاڵڵا زوو چاك دەبیتەوە.
(بێدەنگی، دکتۆر هەڵدەستیٚ و جلەکانی دادەکەنیٚ و نیکیتا لێی وەردەگریٚ، پاشان جلکی خەستەخانە دەپۆشیٚ)

نیکیتا:

(بەپێکەنینەوە) لێت دیٚ... پیرۆزە. ئینشاڵڵا زوو چاك دەبیتەوە...
(جلەکانی دکتۆر دەبا و دەچێتە دەرەوە)

دکتۆر:

(دەچێتە ئەولاوە و دادەنیشێت، بیر دەکاتەوە) جیاوازی نییە! جیاوازی نییە! وەك یەکە، جلی ئاسایی و ئەم جلانە وەك یەکن، جیاوازی نییە... (کتوپڕ) بەڵام کوا کاتژمێرەکەم؟ کوا دەفتەری یاداشتەکانم؟ پاکەتە جگەرەکەم کوا؟ نیکیتا جلەکانی بۆ کویٚ برد؟ (بێدەنگی) دەشیٚ تا مردن لە پۆشینی پانتۆڵ و هێلەك و پێڵاو بیٚ بەش کرابم. زۆر سەیرە... زۆر زۆر... (بێدەنگی، *سەیرێکی ژوورەکە دەکا*) هیچ جۆرە جیاوازییەك لە نێوان ئەم ژووری ژمارە شە و ژوورەکەی خۆمدا نییە... هەموو شتێك پووچ و بیٚ مانایە

(دەستـی بـەیـەکـدا دێنـێ تـا گـەرمـی بـێتـەوە، دەست بـەپێوپـلـە ڕووتـەکـەیدا دێنـێ. سەیرێکی ئیڤـان دەکـات) گـەر ئیڤـان بـەئـاگـا بێتەوە و بەم جلانەوە بمبینێ، بلێی مەزەندەی چی بکا؟ (هەڵدەسێ و بەژوورەکەدا پیاسە دەکا) ئایا دەکرێ ڕۆژێك، هەفتەیەك، ساڵێك لێرەدا بەسەر ببرێت؟ دەکرێ بەرەو لای پەنجەرەکە بچیت و لەوێوە تـەمـاشای دەرەوە بـکـەیت، دەکرێ لـە گـۆشـەیـەکـەوە پـیـاسە بـۆ گـۆشەیـەکـی تـر بـکـەیت، بـەڵام ئـەی دوای ئـەوە؟ (بێدەنگی) ئـایـا دەکـرێ وەك بـەرد بـێ جـووڵـە لـە جـێگـایـەکـدا دانـیشیت و بـیـر نەکەیتەوە؟ ئەم کارە مەحاڵە... (پاڵ دەکەوێ و لەپڕ هەڵدەسێ، دەکەوێتـەوە پیاسەکردن) بـێگـومـان هـەڵـەیـەك لـەم مـەسەلـەیـەدا هـەیە... پێویستە بۆیان ڕوون بکەمەوە... (بەدەنگیی بەرز) بۆیان ڕوون دەکەمەوە کە هەڵەیەك لەم مەسەلەیەدا هەیە... (ئیڤان بەئاگا دێتەوە، تەماشای دکتۆر دەکا)

ئیڤان:

(بەگاڵتەپێکردن و خەواڵوویییەوە) ئـەهـا ئـازیـزم... پێوە بوویت؟ ئـێوەشیـان لـێرەدا زیـنـدانـی کـرد؟ زۆرم پـێ خـۆشە! مـایـەی خۆشحاڵیمە... (پێ دەکەنێ) زەمانێ بوو خوێنی خەڵکیت دەمژی، وا ئێستا ئیدی خوێنت دەمژرێت... زۆر چاکە... زۆرم پێ خۆشە و زۆر خۆشحاڵم!

دکتۆر:

(بەترسەوە) نا... تەنها هەڵەیەك ڕووی داوە، تەنها هەڵەیەکە و... (بەترسێکی زیاترەوە) بەڵێ هەڵەیەکە... دوا جار ڕوون دەبێتەوە...

ئیڤان:

(تف لە زەوییەکە دەکا) تف لەم ژیانە! ناخۆشترین و تاڵترین شت ئەوەیە کە ئەم ژیانە وەك ئۆپرا بەشکۆ و مەزنیی کۆتایی نایەت.

بـەڵـکو کـۆتـایـیـیـەکـەی بـەمـردن دێت! جـگـە لـە مـردنـی شووم، پاداشتێکی تر نادرێتە ئەو کەسەی کە ژیانی خۆی بەعەزاب و ڕەنجەوە گەیاندووتە کۆتایی. پاشان فەڕاشەکانی خەستەخانە دێن و مـردووەکـە ڕادەکـێشن لـە ژێر خـاکـی دەنـێن ... (بێدەنگی) بـاشە... گرنگ نییە، ئێمە لە جیهانەکەی تردا، جەژنی خۆمان دەگێڕین (پێ دەکەنێ) من لەو دونیاوە وەك تارماییيەك بۆ ئێرە دێم و خەڵکانی دەبەنگ دەترسێنم... (پێ دەکەنێ و پێکەنینەکەی *تێکەڵاوی گۆرانییەکەی مۆسیکا دەبێ، مۆسیکا دێتە ژووری و چاوی بەدکتۆر بەجلی خەستەخانەوە دەکەوێ بێدەنگ دەبێ، وردە وردە دێتە پێشەوە، لە دکتۆر ورد دەبێتەوە)*

مۆسیکا:

(دەست دەگرێتەوە) کوپێکێکم بدەرێ!

(ئیڤان قاقا پێ دەکەنێ)

دیمەنی یازدەیەم

(ژووری ژمارە شەش، دکتۆر ئەندریە لە پەنجەرەکەوە تەماشای دەرەوە دەکا، ڤانیا و تریۆف هەر کەوتوون، ئیڤان دانیشتووە و سەیری دکتۆر دەکا، دکتۆر لەپڕا ئاوڕ دەداتەوە و بەرەو لای ئیڤان دەچێ)

دکتۆر:

ئیڤان ئازیزەکەم... من هەرەسم هێنا... هەرەسم هێنا...

ئیڤان:

(بەگاڵتەپێکردنەوە) بەڵام خۆ تۆ دەمت لە فەلسەفە وەر دەدا!

دکتۆر:

(بێ هێز) بەڵێ... بەڵێ... ئێوە ڕۆژێك گوتتان کە لە ڕووسیادا فەلسەفە نییە، بەڵام هەموو کەس، تەنانەت خەڵکە سادە و ساکارەکەیش دەم لە فەلسەفە وەر دەدەن. ئایا دەم لە فەلسەفە وەردانی ئەو خەڵکە ساکارە، زیان بەهیچ کەسێك دەگەیەنێ؟ (ئیڤان بەگاڵتەجاڕییەوە پێ دەکەنێ) ئازیزم، ئەرێ هۆی ئەم پێکەنینە گاڵتەجاڕییەت چییە؟ بەڕاستی پێم بڵێ! کاتێ ئەو خەڵکە نەزان و سادەیە ناڕازین، بۆچی دەبێ دەم لە فەلسەفە وەر بدەن، پیاوی دانا و تێگەیشتوو لەم وڵاتەدا چارەیەکی تری نییە جگە لەوەی بۆ شارۆچکەیەکی دواکەوتوو بڕوا و لەوێ ببێتە پزیشك، سەرتاپای تەمەنی لەبەر مێزی قومار و لە مەیخانەکانا بەسەر بەرێت... ئای خوایە... ئەمە چ ژیانێکە!

ئیڤان:

(بەهەمان ڕۆحی گاڵتەجاڕییەوە) تۆ گێلانە چەنەبازی دەکەیت،

گەر ڕقت لە پزیشکی بوو، بۆچی ئێشێکی ترت هەڵنەبژارد؟ خۆ لەوانە بوو ببێتە وەزیر...

دکتۆر:

نا... گەر ئیشێکی تریشم هەبووایە هەر هەمان جۆر بوو. ئازیزم... ئێمە خەڵکانی کەنەفت و پەککەوتەین. من بۆ خۆم کەسێکی سارد و بێ پەروا بووم، بەئازایەتییەوە باسی مەنتیقم دەکرد، بەڵام هەرکە ژیان ڕووخساری ناشیرین و تووڕەی خۆی پیشان دام، هەرەسم هێنا و هێز و توانای خۆم لە دەست دا. بەڵێ... ئێمە بوونەوەری هیچ و بێ توانایین. دۆستی ئازیز... تۆیش بەهەمان شێوە... تۆ خەڵکێکی میهرەبان و دانایت، خێرخوایی و دانایت بەشیری دایکتەوە خواردووە، بەڵام هەرکە پێت ناوەتە گۆڕەپانی ژیانەوە، یەکسەر هەستت بەهیلاکی کردووە و نەخۆش کەوتوویت... (*هەڵدەسێ و بەرەو لای پەنجەرەکە دەڕوا... بەپەلە دەگەڕێتەوە*) دەچمە دەرەوەو پێیان دەڵێم چراکان داگیرسێنن... من تین و تاوی ئەم ژیانەم نییە... (*دەچێتە دەرەوە، پاش کەمێك دەنگی نیکیتا و دکتۆر دێت*)

دەنگی دکتۆر:

من دەمەوێت هەوایەك بگۆڕم... دەمەوێ...

دەنگی نیکیتا:

بۆ کوێ دەڕۆیت؟ نابێ! نابێ ... ئیتر کاتی خەوە... (دێنە ژوورەوە)

دکتۆر:

(*دەپاڕێتەوە*) دەمەوێ تەنها دەقیقەیەك لە باخچەکەدا پیاسە بکەم...

نیکیتا:

(بەتووڕەیی) نابێ! نابێ... تۆ خۆت دەزانیت مۆڵەتی ئەم جۆرە کارانە نەدراوە!

(نیکیتا دەچێتە دەرەوە)

دکتۆر:

(*هاوار دەکا*) گەر من لێرە بڕۆمە دەرەوە زیان بەکەسێ دەگا؟ تێ ناگەم... (بەرزتر) نیکیتا... من دەمەوێ بڕۆمە دەرەوە... پێویستم بەوەیە...

(*تریۆف و ڤانیا بەئاگا دێنەوە*)

دەنگی نیکیتا:

(لە دەرەوە) ئاژاوە مەنێرەوە... ئەم کارە ئاکامەکەی باش نییە... ها!

ئیڤان:

(*لەپڕا هەڵدەسێ و هاوار دەکا*) ئەمە چ گاڵتەجاڕییەکە! بە چ حەقێك ناهێڵیت بچینە دەرەوە، بەچ دەستوور و یاسایەك ئێمەتان لێرەدا زیندانی کردووە؟ ئەمە زۆردارییە...

دکتۆر:

(بە*هاواری بەرزتر*) هەڵبەت زۆردارییە... من دەمەوێ بڕۆمە دەرەوە و پیاسەیەك بکەم، تۆ ناتوانیت ڕێگەی ئەوەم لێ بگریت! (دەنەڕێنێت) لەگەڵ تۆمە... دەرگاکە بکەرەوە!

ئیڤان:

(بە*مشت لە دەرگاکە دەدا*) گامێش لەگەڵ تۆمە! بیکەرەوە... ئەگینا دەرگاکە دەشکێنین...

دکتۆر:

(*هەموو گیانی دەلەرزێ و هاوار دەکا*) بیکەرەوە! من فەرمانت پێ دەدەم، دەرگاکە بکەیتەوە!

دەنگی نیکیتا:

جارێکی تر دووبارەی بکەرەوە تا...

دکتۆر:

(*قسەکەی پێ دەبڕێ*) هیچ نەبێ برۆ سێرگی سێرگەڤیچ بانگ بکە... بڵێ من داوام کردووە، تەشریف بێنێتە ئێرە... تەنها بۆ دەقیقەیەك تەشریف بێنێتە ئێرە...

دەنگی نیکیتا:

سبەینێ خۆی تەشریف دێنێ!

ئیڤان:

(دەنەڕێنێ) هەرگیز ناهێڵن لێرە بچینە دەرەوە... ئاخرییەکەی لێرەدا دادەڕزێین. خودایە تۆ بۆ ئەم خەڵکە دڵڕەقە سزا نادەیت؟ کەواتە ئەی عەدالەتی تۆ کوا؟ (توندتر) هەی گامێش، دەرگاکە بکەرەوە وا خنکاین! (*نیکیتا لەپڕا دەرگاکە دەکاتەوە و خۆی بەسەر دکتۆردا دەدا، بەردەبێتە لێدانی، لەگەڵ لێدانی دکتۆردا، ئیڤان دەناڵێنێ، تریۆف و ڤانیا هەریەکەیان لە سووچێکدا گرمۆڵە بوون و هۆن هۆن فرمێسك دەبارێنێ*)

تاریکی

دیمەنی دوازدەیەم

(هەمان ژووری ژمارە شەشە. دکتۆر کەوتووە، دەناڵێنێ، مۆسیکا و ڤانیا و تریۆف دەوریان داوە، ئیڤان لەملاترەوەیە و چاوی لە دکتۆر بڕیوە... داریوشکا لەلایەوە دانیشتووە و وردە وردە دەگری. میخاییل ئاوریانیچ بەپێوە ڕاوەستاوە و ئەویش هەر دەگری)

دکتۆر:

(*وڕێنەئامێز و لەرزلێ هاتوو*) ئەو خەڵکانەی کە ئێستا لەبەر ڕۆشنایی مانگدا وەك تارمایی ڕەش دەنوێنن، دەبی ڕۆژان و مانگان و ساڵان بەمجۆرە ئازار و ئەشکەنجەیان کێشا بێ! (بێدەنگی) چۆن لە ماوەی ئەم بیست ساڵەدا پەیم بەمە نەبردووە؟ یان خۆم نەمویستووە تێی بگەم؟ چۆن ئەوەم نەزانیوە؟ چۆن لە مانای ڕەنج و عەزاب تێ نەگەیشتووم؟ کەواتە گوناهم نییە... کەواتە...

داریوشکا:

(*بەگریانەوە*) ئەی دایکی پیرۆزی ئاسمان!

(*بێدەنگی، تریۆف و ڤانیا و مۆسیکا و میخاییل وردە وردە دەگرین، ئیڤان نزیکتر دەبێتەوە، دکتۆر پەلەقاژییەکی بێهوودە دەکا و خۆی ڕادەپسکێنێ و دەیەوێ هەستێ، بەڵام ناتوانێ، دەیەوێ هاوار بکا، بەڵام دەنگی دەرنایە*)

داریوشکا:

(*بەگریانەوە*) ئەندریە یەفیمیتشی ئازیز... سێ ڕۆژ نە نانتان خواردووە و نە گەرووتان بەقومێك ئاو تەڕ بووە... تکایە... تکایە... تکایە ئاخر شتیك بخۆن. (*دکتۆر دەناڵێنێ*)

دكتۆر:

دار... يو... شكا...ى... ئاز...يز... ئێستا هەموو شتێك... (دەكۆكێت) لەوە دەچێت شتیكی بەنەفرەت ... بوو ڕۆ... چووبێتە تەواوی جەستە...مەوە داریوشكا! داریوشكای ئازیز (بەشادومانییەوە) تەماشای ئەو ڕەوە ئاسكە بكە چەند جوانن! (بێدەنگی) داریوشكا... ئێستا... هەموو... شتێك (گیان دەدا) ئێستا هەموو شتێك لە لای من وەك یەكە! هەموو شتێك لە لای من... وەك... یەكە!

(دەمرێت، داریوشكا دەداتە پرمەی گریان، میخاییل ئاوریانیچ ڕوو وەردەگێڕێ و ڕووەو لای پەنجەرەكە دەچێ، ئیڤان دێتە پێشەوە، وردە وردە دەگری، ڤانیا و تریۆف و مۆسیكاش دەگرین. بەدەوری تەرمەكەی دكتۆردا بازنەیەك دروست دەكەن، مۆسیقایەكی ماتەمینی).

تاریكی